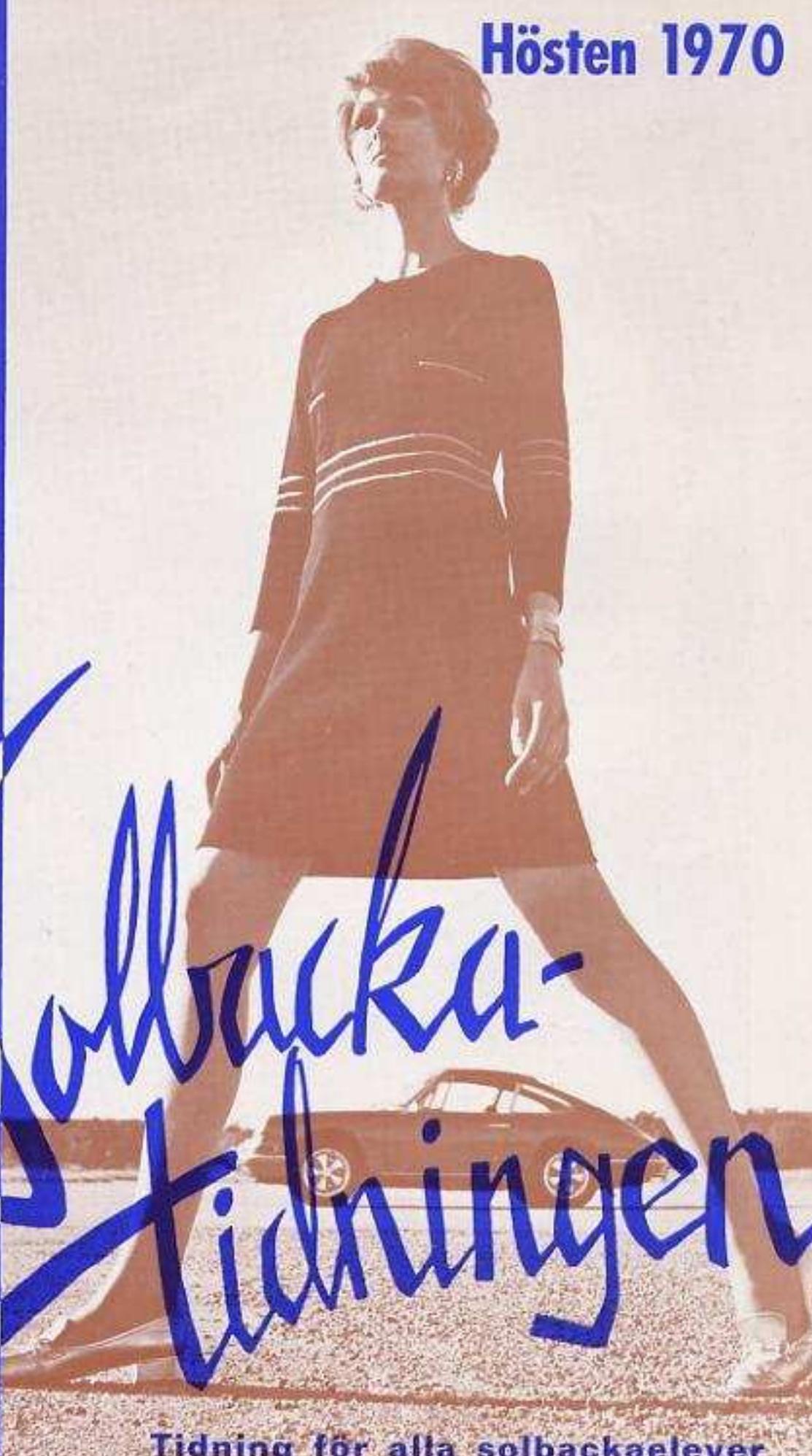

Hösten 1970

A woman in a bikini stands on a sandy beach, looking towards the horizon. In the background, a classic sedan is parked on the sand. The image is framed by a vertical blue bar on the left side.

Solbackatidningen

Tidning för alla solbackelever

Hur har det

STIG ENGZELL har haft ett flyttlåst igång igen. Nu har han lämnat journalistiken vid Helsingborgs Dagblad och dragit in på informationsavdelningen vid Plåtmannafaktur. Ny adress Malmö.

TOIVO SIBIRZEFF är inte informationschef vid Enskilda Banken i Stockholm längre som han varit i drygt 10 år. Han har blivit direktör i STA B-koncernen (Tandsticksbolaget alltså). Där skall han arbeta med informations- och policyfrågor samt leda en nyinrättad avdelning för intern och extern information samt sambållskontakt inom koncernens verksamhetsområde i Sverige och utomlands.

När Junexfabrikerna såldes i samband med konsul John Hjelme-Lundbergs bortgång kom sonen och gamle solbacken BJÖRN HJELME-LUNDBERG hem från London för en tid för att se till att av fabrikerna, kostymfabriken i Orkevalla, kunde raddas. I vanliga fall är Björn chef för det engelska Junex of Sweden. Han äger en stor regnrocksfabrik i Bradford, är delägare i en konfektionsfabrik i Dublin och flera stora butiker på olika håll i England.

GRATTIS! Ett dubbelt grattis riktar vi till STEN GESTER. Dels har han vandrat upp för gängen i Danderyds kyrka och vigts vid skådespelarkollegan Elisabet Ahlmark och dels reste han till Spanien i september för att vara med i en amerikansk film, som inspelas där.

NY SR-MAN. Ytterligare en av Solbackas förbopplningsfulla före detta elever har fått tjänstekort som anställd vid Sveriges Radio. THOMAS BRESKY har börjat som producent, dock inte i Stockholm utan vid distriktskontoret i Göteborg.

I flera år har det varit tyst kring gitarristen och sångaren STAFFAN BROMS. Nu när det värsta popraseriet lagt sig har Staffan åter massor av engagemang, men ägnar den största

delen av sin tid åt den egna skeppsmäklarfirman. Under åren har Staffan bunnit med att fem gånger vara ute och spela för svenska FN-trupper. Men så tillhör han också i det militära Försvarets Fältartistförening.

Det är obekant om ANDERS LILJEQVIST är särskilt fortjust i öl och godsaker. Vid sidan av att han är marknadschef i Carry Brokers AB har han nu också blivit verkställande direktör i företaget. Carry Brokers importrar bl a öl och Fazers olika godsaker.

FÖRMODLIGEN är alla som läser detta något för gamla för att se på Adventskalendern på TV eller höra den i radio. Vi kan i alla fall berätta att en av de två som gjort programmet heter JAN STEINMANN, PR-man med förflutet på Solbacka åren 1961–1963.

FÖR NÄGON TID sedan hölls hundutställning i Göteborg och till utställningens vackraste hund valdes Synspur Iona, en stilig golden retriever, som genom många utmärkelser under året, var ytterst nära att också bli 1970 års guldbund. Det lyckades nu inte, men nöjd med sitt hundjur kan ägarinnan YLVA BRAUNERHJELM vara i alla fall. Ylva hette ORRENIUS under sina Solbackår på 40-talet.

EN FIN AFFÄR. 1931 startade Hjo mekaniska verkstad sin tillverkning av värmeelement. Åges numera av ÅKE LINDBY (Solbacka 1935–37 och fyllandes 50 år i juli som gick) och bröderna Stig och Bo. Företaget är ett av de ledande inom branschen. Nu är det inte bara i Sverige man behöver värmeelement — även i England är efterfrågan stor, kanske större än bröderna Lindholm hade väntat sig. 1960 for nämligen Åke till Hull, köpte en liten tomt och satte igång tillverkningen med fem anställda i en liten lada. Sedan dess har Hull Steel Radiators, som firman heter bara vuxit och vuxit, har nu 550 anställda och är högautomatiserad. Fortfaran-

de behöver firmans byggas ut, men Åke anser att företaget nu blivit så stort att det inte går med privata pengar längre. Han

har därför sålt firman och "ladan" var helt plötsligt värd 2.275.000 pund (ca 28 miljoner kr).

"Battis" åter i farten Men nu gäller det knän

I förra numret av Solbacka-Tidningen lovade vi att Sten-Otto Liljedahl skulle berätta i det här numret om hur det gick till när han gjorde bragden med att rädda brandskadade. Tyvärr var löftet något förhastat, vi kan inte uppfylla det. "Battis" har haft annat för sig än att skriva för ST. Den här gången gäller det knän och Sten-Otto har blivit något av världsmästare på operationer av den kroppsdelens. Åtminstone sitter många kirurger världen runt just nu och studerar filmer från Liljedahls operationer. Studerar för att se och lära sådant de aldrig tidigare varit med om.

Ett betyg på betydelsen av sina operationer får docenten av brottaren Pelle Svensson, som i ett uttalande säger att det är tack vare Liljedahls "fantastiska operationsmetod jag fortfarande kan brottas. Sten-Otto har stor andel i den VM-titel jag vann."

Det som hänt är att läkarteam på Karolinska sjukhuset i Stockholm under ledning av Sten-Otto experimenterat fram en ny metod att operera idrottsmäns knäskador. Utomstående läkareexperten betraktar metoden som "världsunik" och "epokgörande" och kastar sig över den film som gjorts för att visa operationen i detalj.

När detta skrivs har ca 150 operationer utförts och 70 procent av fallen har blivit helt återställda. Idén att ta upp experiment på det här området fick "Battis", som varit idrottssläkare i 20 år, av gamla idrottsmän. Det var när han såg dessa släpa sig fram på kryckor på förslitna knän med nedsatta ledfunktioner. Med den nya operationsmetoden kan man rädda flertalet idrottsmän med dessa skador från livslång invaliditet.

Den typ av skador det gäller är skadade kors- och ledband, avslitna eller förslitna. Skadorna har tidigare ansetts som obotliga och många idrottsmän har tvingats ge upp sin karriär på grund av dessa knäskador. Bland annat kan sägas att ryssarna, som ligger långt framme vetenskapligt beträffande idrottsskador, alltid avfört idrottsmän med sådana här skador. Sten-Otto Liljedahl fick genom sin nya operationsmetod fram en världsmästare i brottning!

Sten-Ottos metod går ut på att de förslitna led- och korsbanden ersätts med transplanterad hud från det skadade knäts insida. Det är en mycket komplicerad operation som tar 3–4 timmar i anspråk. För att återgå till Pelle Svenssons operation i hans fall 3 tim 45 min. 10 dagar efter operationen lades gipset på och det fick Pelle sedan ha i 6 veckor.

Våra jubilarer

- 65 år fyller den 2 juli IVAR TJURLANDER, Edinsvägen 8, Ektorp. 1917—1919 gick han på Solbacka och tillhör föreningens ständiga medlemmar.
- 60 år fyller den 5 februari 1971 ANDERS HERDIN i Falun. Även han är ständig medlem i föreningen och tillbringade åren 1924—1927 på Solbacka.
- 60 år fyller den 13 juli 1971 TORSTEN CRONLUND, Salutelavägen 37, Bromma. Ständig föreningsmedlem och Solbackaåren var 1923—1929.
- 50 år fyller den 31 januari 1971 JAMES MEDBERG, Turiagatan 37, Bord. Tandläkaren är också han ständig medlem och hade elevår 1935—1941.
- 50 år fyller den 15 april 1971 HANS JÖRGEN RENCK, Bresshammar, Strängnäs. Hans elevtid på Solbacka inföll mellan 1939 och 1944.
- 50 år fyller den 20 maj 1971 BJÖRN MÖLLER, Vartavägen 15, Stockholm. Kapten Möller tillhör de ständiga medlemmarna i Föreningen Solbackapojkarna, där han tidigare varit ordförande. Hans elevår var 1927—1929.
- 50 år fyller OTTO BERGSTRÖM, Svedjegatan 3, Borlänge. Efter att ha inhämtat kunskaper på Solbacka 1938—1941 försöker han nu själv lära ut vad han vet. Han är adjunkt.

Vid bebov av:

ARBETARSKYDD

Respiratorer, skyddshjälmar, skyddsglasögon, svetsglasögon och svetsskärmar

AVVÄGNINGSINSTRUMENT

Avvägningsstänger och stakkäppar

FRITIDSARTIKLAR

Bastutillbehör, fisklinor och simsport

SPORTGLASÖGON

Sport- och solglasögon

TERMOMETRAR

Hushålls- och industritermometrar

Vänd Er till

SOLOTHERM AB

402 31 GÖTEBORG Box 7015 Tel. 140828

"Fotoklubbsalster"

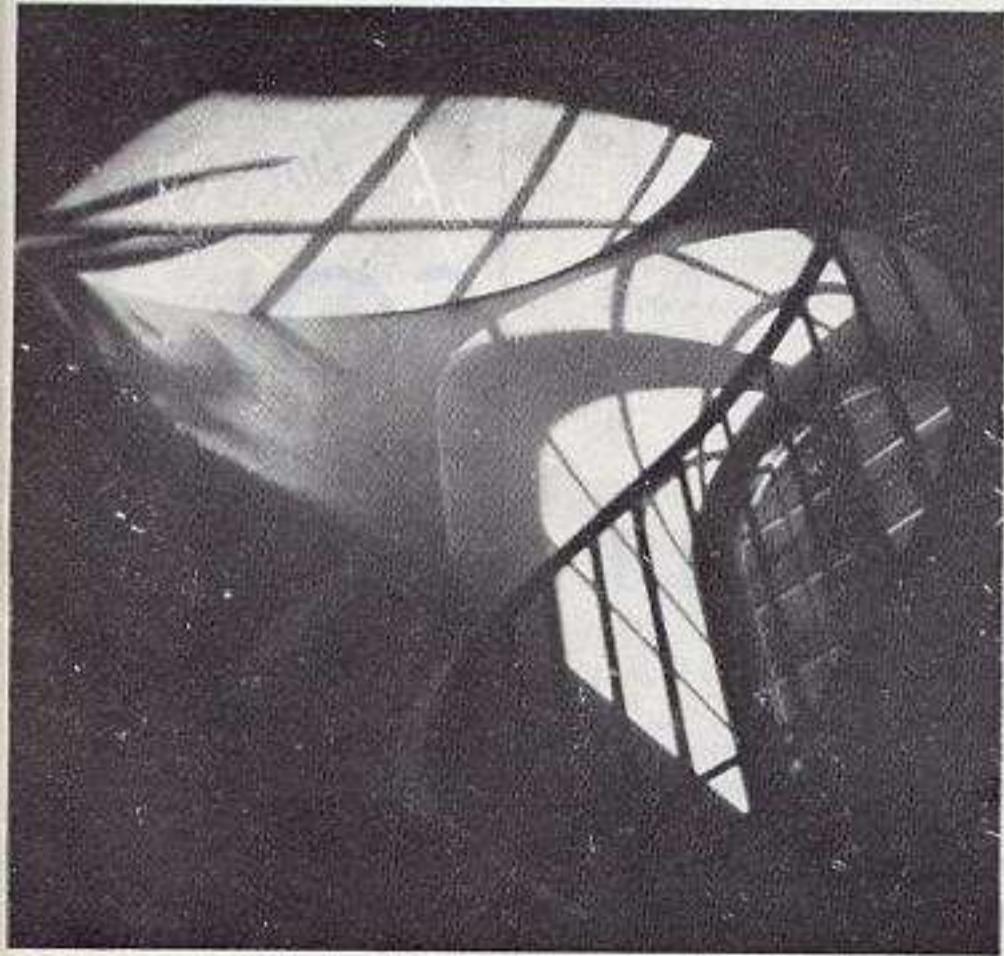
är rubriken för mittuppslaget HT 1950 och texten därtill talar om en mycket livaktig fotoklubb. Bilderna visar fint sinne för foto, som de här två bilderna får ge exempel på. Att just detta får utrymme i dagens nummer beror på att det var året "vår boktryckare" kom med i

Bilden ovan: "Provrörsbarn", Lars E. Löberg

Bilden till vänster: "Spiraltrappan", Magnus Fürst

framställningen av Solbacka-Tidningen. Det är alltså under 21 år (i vissa fall ett oslagbart tal) som han hört och sett vad som hänt inom våra kretsar och inom vårt område och omsatt det i tryck, som undan för undan följt tidens krav.

Prenumeration 5 år kr 50:—
 Lösnrumspris kr 10:—
 Medlemmar i
 Föreningen Solbackapojkarna
 erhåller tidningen utan kostnad

Redaktör och ansvarig utgivare: Gunnar Diamant, Akvarievägen 1,
 135 00 Tyresö
 Lokalredaktör: Åke Stålberg, Solbacka läroverk, 150 12 Stjärnhov
 Ekonomichef, annonser: Ulf Peyron, Kottlavägen 66, 181 61 Lidingö
 Distributionschef: Hans Norrman, Solbacks läroverk, 150 12 Stjärnhov

Tidningen utkommer med ett
 nummer per termin
 Postgiro: 46 29 45 - Lidingö
 Annonsprislista på begäran
 Tryckt 1970 hos
 Helsingborgs Tryckcentral

DAGAR ATT MINNAS

Debatten kring internatskolorna har inte ebbat ut ännu, om nu någon skulle tro det. Den senaste tiden har den emellertid kanske dämpats något och inte förts med så svarata bokstäver i dagspressen, där kanske tidningarnas politiska åsikter ofta haft avgörande betydelse för tyckandet kring skolorna.

När det gäller en sådan debatt står givetvis Solbacka i främsta linjen: av många som måltavla när det gäller kryptskytten på internatskolorna, men av många också använd som motvapen. Striden böljar och någon segrare har väl ännu inte utgått i kampen. Om det nu någonsin blir någon.

En sak är emellertid helt klar när det gäller Solbacka: stämningen på skolan är just nu den allra bästa. Och särskilt kan den goda och positiva hälningen noteras på lärarhåll. Och detta trots att skolan givetvis har sina svårigheter att brottas med. Det största problemet är kanske för närvarande elevantalet. Detta är för litet, även om det för dagen inte ger anledning till panik. Både lärare och elever är ense om att det råder god stämning på skolan, att miljön är trevlig och att allt är av mycket god klass. Det är bara några elever till som fattas.

Och alla gamla Solbackaelever, som verkligen vill hjälpa till att ge skolan en spark framåt och en väldomen 70-års present nästa år, kan ge sig ut på elevanskaffningskampanj. Att skaffa elever är alltså det bästa sättet att nu visa sin uppskattning, inte bara av skolan som sådan, utan även av det uppförande och framgångsrika arbete som där läggs ned av lärare, husmödrar, vaktmästare och all annan personal. Och nog är de väl värd en sådan uppmuntran! Elever i 70-årsåva, var det alltså!

På tal om jubileer och festligheter och sådant är det redan nu två dagar som skall prickas för i 1971 års almanacka:

Solbackabalen blir den 19 maj

Solbackadagen blir den 20 maj

Det har ännu inte bestämts om dessa dagar skall få någon särskild jubileumsprägel, men i och för sig spelar det ingen roll. Alla som var med på de två trevliga dagarna i år vet att det blir tillräckligt festligt och roligt i alla fall.

Glöm alltså inte dessa dagar! Närmare information kommer senare att skickas ut till föreningsmedlemmarna.

REDAKTÖRSSKIFTE

En del kanske tycker att det här numret av tidningen kommer litet sent och att innehållet är litet magert beträffande material från skolan. Men det är lokalredaktörsskifte på gång och med sådant följer alltid en del svårigheter. Åke Stålberg, som på ett alldeles utmärkt sätt skött tidningen de senaste numren, har kommit upp i den klass i skolan då man gör sig beredd att lämna Solbacka efter avslutade studier. Han behöver alltså läsro och har haft litet svårt att få fram en efterträdare. Vi tackar Åke för det fina arbetet han lagt ned och önskar honom lycka till i framtiden, samtidigt som vi hoppas att han även då kommer att låta höra av sig i ST:s spalter.

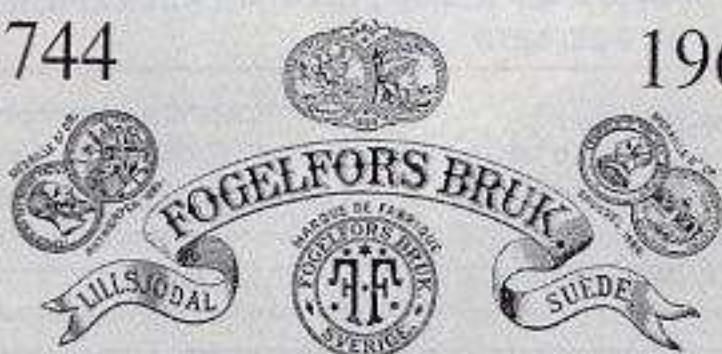
GD

OMSLAGSBILDEN

är den här gången inte hämtad från Solbacka. Den har tagits av Bengt Erwald, fotograf vid Saxon & Lindströms förlag i Stockholm, och med förflutet på Solbacka bl a som en mycket god klarinettist. Inuti tidningen återfinns ytterligare några av Bengts bilder — han har själv plockat ut några som han tycker han lyckats bra med och som var roliga att ta.

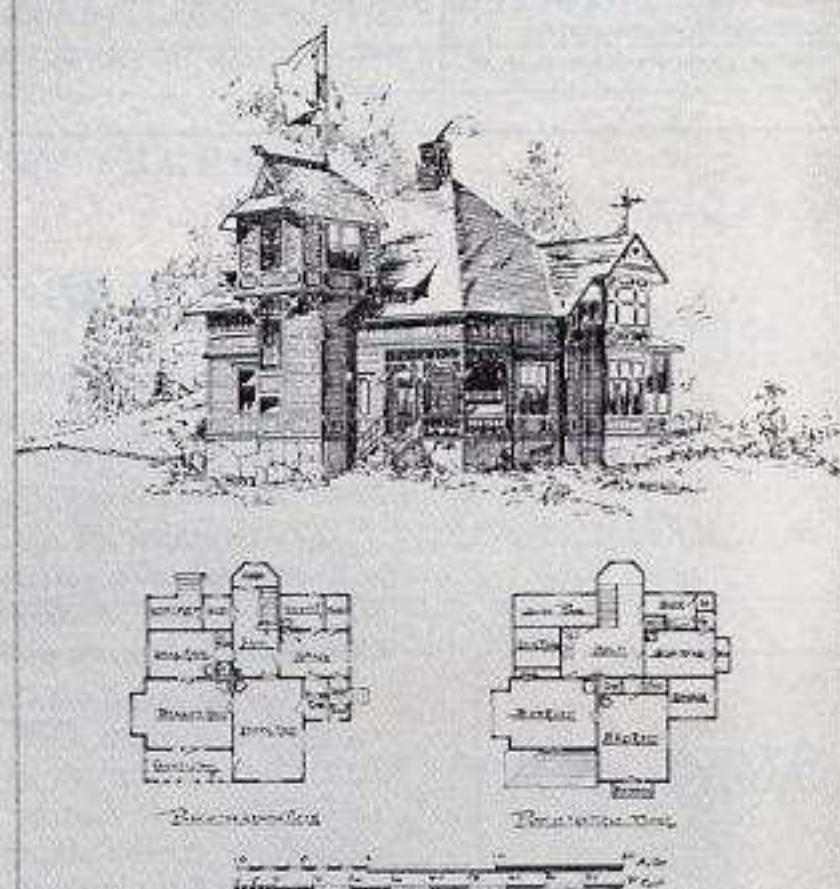
Solbackapojkar på toppplatser i första svenska trädhusfabriken

1744

1969

N:o 219.

VILLA VILLEKULLA?

Noj - ritning till en högmodern Fogelfors-villa i slutet av förra seklet. Exportprodukt från Fogelfors bruk - planer i Sverige som tillverkare av "huddeler för sammansättning på byggplatsen".

Många företag har i dag produktion av trädhus, men den allra första trädhusfabriken i Sverige var Fogelfors Bruk i Småland. Bruket har allt sedan 1875 varit i familjen Ekströmers ägo och bruksdisponenten heter i dag Melcher Ekströmer, känd bland alla Solbackaelever under åren 1938 — 1944. Ett år senare kom Hans Erik Lundgren till skolan, han slutade samtidigt som Melcher, gifte sig med dennes syster och är i dag inköpschef vid Fogelfors. När Melcher och Hans slutade på Solbacka började Lennart Österberg där, men han slutade redan efter två år och är i dag ingenjör — arbetsplats: Fogelfors Bruk.

Fogelfors Bruk i Kalmar län fick sina privilegier den 7 december 1744. De gällde för masugn och hammare med två härdar. När jägmästaren Axel Bergman därmed etablerade sig som brukspatron, blev han en av företagarpionjärerna i ett krigshärjat Sverige, där det behövde skapas nya värden. Tillgången på skog och malmfyndigheter var god. Vattenflöden som gav kraft hade man också. Bergman var en av de framsynta män, som förstod vad de var värda. Många kunde ges sysselsättning, nyttigheter preduceras både för rikets behov och export till nyttå både för de arbetande och landet i sin helhet.

Vid sjön Sadens utlopp byggde Bergman den hälldammen, kring vilken Bruket växte fram. Kolningsved fanns det gott om — 600 läster kunde Bergman köla av egen ved, och han hade goda möjligheter att köpa.

5.000 tunnor malm årligen kunde hämtas ur 22 sjöar i Högsby, Fagerhults och Käcksmåla socknar. Förutom sjöarnas skrapp- och pärlmalm fanns det också tillgång till bergmalm i Adelfors, Valåkra och Ofelanda.

Tre Solbackapojkar i ledningen:
bruksdisponent
Melcher Ekströmer
flankeras av t.v. inköpschefen
Hans Lundgren
och t.h. marknadschefen,
Vad Lennart Österberg,
framför tavlan av
Melchers farfar brukspatron
Johan Melcher Ekströmer,
Ägare till Fogelfors 1875—1923.

Alla borde se ett Flora-hus

En huskatalog kan inte ge full rättvisa åt de populära Flora-husen. Kontakta oss nu så visar vi gärna. Se på detaljerna. Se på helheten. Och välj själv ett hus med stil och kvalitet från landets äldsta småhusstillverkare.

Försäljningskontor över hela landet. Välkommen.
AB FOGELFORS BRUK, Fågelfors. Tel. 0491/512 00.

Sänd in denna kupon till AB FOGELFORS BRUK, 570 75 Fågelfors.
Tel. 0491/512 00, så får ni ytterligare informationer.

Namn: _____
Bostad: _____
Adress: _____

Tomt finns
Skall byggas nu
Står i tomto

Tel. _____

FOGELFORS

KVALITET
SERVISE
GARANTI
ANSVAR

hult. Det järn som malmen gav kördes närmast till Pataholm, där kalmarköpmännen vägde in det på Kalmar järnväg. Järnet var efter 1746 märkt med den för Bruket fastställda stämpeln, två åt motsatt håll vända F inom en ring.

Fogelfors Bruk drevs med växlande framgång under drygt ett århundrade. Men det stora uppsvinget kom först efter 1875, då kaptenen Johan Melcher Ekströmer köpte det.

Med Johan Melcher Ekströmer började en ny epok i Fogelfors' historia. Fram till 1880 fortsatte visserligen järnhantverkningen, men när det nya decenniet bröt in hade hammaren tyvänt för alltid. Framtiden skulle bli trä.

Ekströmer, som hade en god teknisk utbildning, sysslade som militär med kanal-, väg- och järnvägsbyggen. Genom sin mångsidighet och initiativrikedom och med den tekniska utbildningen som bakgrund var han just rätte mannen att få in utvecklingen i nya spår. När verkställare André från Flatehult föreslog, att han skulle ta upp tillverkning av byggnadssnickerier, tog Ekströmer genast fasta på förslaget. Vid den tiden fanns det bara ett par svenska industrier att räkna med i branschen. Ekströmer insåg att här

fanns det utvecklingsmöjligheter.

Tillverkningen kom snart igång och man specialicerade sig på dörrar, som snabbt blev en stor exportartikel.

Snickerifabriken växte fram ur den gamla sängen, som tillkom under senare hälften av 1800-talet. Den hade två ramar och drevs av ett vattenhjul med överfall. När Ekströmer byggde om, låt han installera en vattenturbin. Efter ytterligare ombyggnader insattes 1886 en ångmaskin från Bolinders. Därmed ökades produktionskapaciteten avsevärt.

1890 användes 1.700 kubikmeter virke av 71 arbetare, som tillverkade 30.000 dörrar förutom fönster och golvträ. Totalvärdet uppgick till 150.000 kronor.

Nästan hela byggnadssnickeriproduktionen exporterades till Frankrike, England och Tyskland. Man började också försöka salja monteringsfärdiga trähus både på hemma- och exportmarknaden.

Att Fogelfors produkter blev uppskattade visar en rad utmärkelser. De är minnen från deltagande i utställningar i Antwerpen 1885, Brüssel 1888, Paris 1900 och Liège 1905.

Fogelfors blev det första svenska företaget, som bjöd ut

"husdelar för sammansättning på byggeplatsen". I Brukets exportkatalog 1892 visade man s.k. "wooden houses".

Redan från början tillämpades en strikt systematisering, och specifikationer upprättades över de i hustyperna ingående delarna. Under åren strax före sekelskiftet offererades bl.a. lotsstugor till Gotland och stugor för Öland.

Redan 1907 tillkom en serie typhus, som helt naturligt var präglade av tidens förkärlek för snickarglädje.

Exportofferter utsändes till flera länder utanför Europa, bl.a. Manchuriet, Turkiet och Sydafrika. Som en följd av denna aktivitet fanns åtminstone några hus vänta till Tanger.

Från far till son

Nils Thorsten Ekströmer, civilingenjör 1909, tog ledningen i familjeföretaget 1916 samtidigt som det blev aktiebolag. Den tekniska och kommersiella praktiken han fätt bl.a. i Tyskland behövdes då väl. Problemen var många för den, som just då hade ansvar för Brukets fortbestånd. Fabriken, som fadern 35 år tidigare börjat bygga ut, hade vuxit från en stilla idyll till en efter den tidens förhållanden betydande industri.

Då det första världskriget började hade Fogelfors redan

utvecklingen på gång igen. Bruket hade 130 arbetare anställda, 60.000 dörrar om året tillverkades.

Utvecklingen av monteringsfärdiga trähus pågick. Ett prov på denna aktivitet utgjorde ett husbygge i Högsby 1923.

Elden löser

En leverans som väckte uppmärksamhet var Fogelfors' tillverkning av den svenska paviljongen på världsutställningen i Rio de Janeiro i Brasilien. Paviljongen som upptog en yta av 20×40 meter, provrestes i Fågelfors efter fem veckors arbete.

En bister vinternatt 1935 härjades snickerifabriken och sågen av eld.

Beslut om återuppförande träffades inom kort. Ritning till nybyggnad utfördes av arkitekt Adolf Wiman, Växjö. Inom kort växte trähustillverkningen så, att även en monteringshall måste byggas.

Från 1938 tillverkades även perspektivfönster.

Försäljningen av trähus växte under mellankrigstiden år efter år. Den uppgick 1939 till 465.000 kronor.

Så kom ett stort krig igen med nya bekymmer. Exportmarknaden avskuren för andra gången på ett kvartssekel. Nils Thors-

ten Ekströmer var inte beredd att kasta ytan i sjön.

Vad kunde ett Sverige i be-

redskap behöva? Jo, ammu-

tionsläder och manskapsbarack-

er. Fogelfors tillverkade såda-

na på löpande band.

Arbetet med monteringsfärdiga småhus fortsatte. Likaså fabrikation av fönster- och skapsnickerier. Utvecklingen låg i en anpassning av husplaner och material. Man arbetade med en Sverigeförsäljning, som i första hand baserades på agenturer.

forts. s. sid. 30

Omring 1920, ett par år ef- ter första världskrigets slut, var

FARVÅL, HERR GENERAL - VÄLKOMMEN ÅTER

ÖB, general Torsten Rapp (i mitten) har, sekunderad av sin adjutant Christer Fredholm (till vänster), överlämnat sin avskedsgåva till skolan. VD Sven Fredholm tackade och tog emot.

Ända sedan starten 1952 har Försvarshögskolans chefkurs varit förlagd till Solbacka och general Torsten Rapp har som överbefälhavare deltagit i varje kurs sedan 1962. I augusti i år kom kursen igen den här gången med general Rapp för sista gången som ÖB och detta föranledde lektor Tor Lundberg att hålla nedanstående avskedstal.

Av Solbacka, dess direktion och all dess personal hälsas Ni välkommen hit till denna mässlokal.
Vi lämnar över generöst till Er, herr General
att disponera fast och löst allt efter eget val.
Vi hoppas och vi vågar tro
att trots den djupa sekretessen
Ni här skall finna lugn och ro
långt bort från storstadsstressen.

Nu är det så att detta är den sista gång som vi
får hälsa Er som högste chef för detta fögderi
och därför har mitt välkomsttal nog kanske räkat bli
ursäkta mig, herr General, mer likt en Rapp-sodi.
Men finns här någon dold spion
från eftermiddagspressen
försäkrar jag: Hier gibt es nun
doch kein gefundenes Fressen.

Så blir det då ett lyckligt slut på denna rapsodi
där Generalens återkomst blir pricken över i
och utan att här någonsin behöva sättas punkt
så slutar jag mitt välkomsttal,
willkommen noch ein Mal, Herr General,
välkommen som adjunkt.

Det är rätt många år sen nu den allra första gång
Totalförsvaret här drog in med buller och med bång,
Väl är det mindre buller nu och kanske mindre bong
men andan är densamma ju, inte sträng men strong
och det är Ni, herr General
som anger tonen här i Mässen.
Ni härskar nu i denna sal
som nämndes i ingressen.

Och detta är just grunden till att vi idag har känd
oss manade att fästa denna uppskattning på pränt.
Nu har en vaken tidningsman en hoppets låga tånt:
Ur säker källa visste han att Ni ska bli student.
Nog kunde man väl tänka sig, herr VD, eller hur,
efter lite test på essen, ass, gegessen,
att ÖB här på skolan fick personlig adjunktur
tillika kommandant här uti Mässen.

EN SÖNDAG PÅ GRÖNLAND

Flygplats på grusväg med 200 mil till dass

I DEN KRISTALLKLAARA septemberluften kan vi från Reykjaviks flygplats se bergen bakom staden resa sig med sina nysnöpudrade toppar. Vi skall just lyfta för en märklig tur till en av världens mest ödsliga platser, den lilla eskimåbyn Cap Dan på Östgrönland. Denna tur ingår som en bland många som den isländska turistbyrån arrangerar och företas med en av Icelandairs gamla DC-6-or som tidigare trafikerat flygbolagets linjer över världen.

ULF PEYRON, välkänd för många generationer Solbackaelever har skrivit bredvidstående reseskildring från Grönland. Det är artikelförfattaren, som syns bland eskimåbarnen på bilden.

UNDER ETT PAR TIMMARS ihärdigt fyrmotorigt brommande har vi fått rejält med mat och dryck precis som på vilken reguljär tur som helst och nu börjar isbergen dyka upp under oss. När jag ser de vita bastanta klumparna minns jag den gamla fysikaliska lagen att nio tiondelar ändå är osynliga under vattnet.

ISBERGSFLOCKARNA täcker och plötsligt ser vi Östgrönlands bergmassiv dyka upp som en massiv mur. Piloten måste vara galen eftersom han flyger rakt mot muren och det på en höjd som knappast kan vara mer än något hundratals meter. Men varre skall det bli. Snart är vi både lägre och närmare och fortfarande ingen kursändring. Så plötsligt ser vi. En fjord, smal och kantad av knotiga berg. Den stora maskinen glider in mellan bergen, följer i halsbrytande manövrer fjordens slingringar. Medan jag ser isklädda bergkanter susa förbi undrar jag om vattnet under oss i fjorden någonsin kommer upp över en eller annan grads vär-

me. Det förefaller otänkbart eftersom isbergen baxar sig fram lika tätt och långsamt som bilarna i fredagstrusningen på Skeppsbron. Angmagssalik heter det under oss får vi veta av vår guide i en snäv vänstersväng snabbt bytt till en dito höger för att man på högersidan också skall få en chans att känna farkotletten kittla tonsillerna.

ETT PAR BASTANTA bergkammar, mellan dem en grusväg, ganska rak och fin och kantad med röda oljefat, detta är flygplatsen i Kulusuk där piloten nu skickligt och fint sätter ner den brokiga samling danskar, svenskar, islänningar, engelsmän och blåhåriga amerikaner som varit djärva nog att boka tur nr 4 i turistbroschyren.

Man gör det klart för oss a) att närmaste offentliga dass befinner sig 2000 kilometer bort och b) att närmaste matställe ligger lika nära. Utrustar oss med en burk öl och öppnar flygplansdörren.

VI TUMLAR UT i den rena och kyliga luften och möts av en

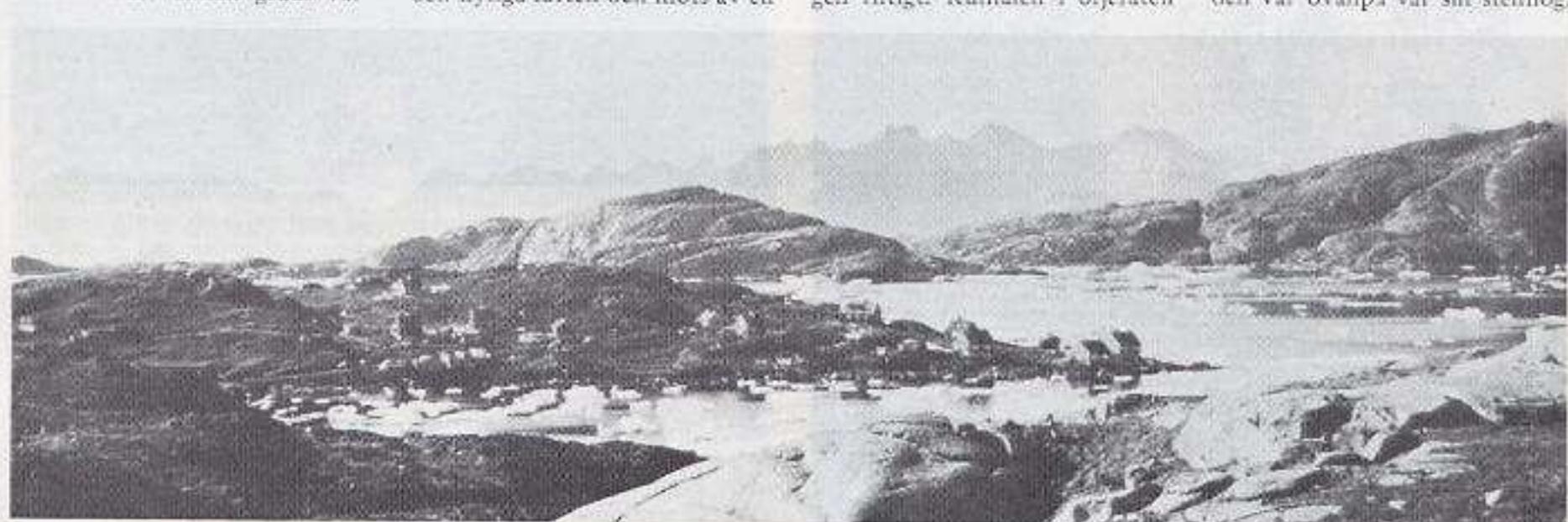
om möjligt mer överväldigande syn än den som gavs oss uppifrån luften. Mäktiga fjäll omshuter oss och planet, toppar och skrevor har blågrå issnöklädsel, luften är så klar som om den inte fanns, färgskalan är dovt avstånd i blått, grått och brunt med inslag av modiga polarväxter som fabulöst skickligt utnyttjar de knappa centimeter av lös jord som täcker urberget.

EN TIMME ÖVER fjällen skall vi gå för att komma till Cap Dan. Luften är tunn och takten är maklig, skaran som gett sig in på detta är knappast tränad för fältjägarprov. När jag ser tillbaka efter en stund syns planet som en liten leksak mellan sten och snö. En massa oljefat med kulhål intresserar mig. Kan det vara amerikanarna som har byggt radarstationen som motiverat att en flyglandningsplats över huvud finns i Kulusuk? Nej, säger guiden, eskimåerna! Ett gevär, en kvinna, en eskimå. En absolut enhet. Den tredje delen i denna enhet nyttjar de båda första synnerligen flitigt. Kulhålen i oljefaten

vittnar om en obetydlig skjutglädje, det otal brunhyade ungar som snart dök upp om en lika obetydlig glädje av annat slag.

Ungarna ja, ett huvud dök plötsligt upp långt borta bakom en bergknalle, försvann och kom tillbaka lite närmare. Snart flera huvuden och till slut ett par runda ansikten på en väl påbytt kropp. De första i en skara som senare skulle visa sig så talrik att den nya matematikens mängdlära plötsligt fick verklighet. Runt handleder dinglar konstfärdigt hoppysslade glaspärlband. Det gäller att vara först om man vill få sina under långa vinterkvällar tillverkade produkter avsatta i denna den mest turistfattiga av alla världar. Småknattar — pojkar eller kanske flickor, vem vet — tecknar antalet danska kronor eller dollar, de enda myntslag som accepteras, och några alster byter ägare.

RÄST, SÄGER GUIDEN. Vi slår oss ner på marken invid ett par träkors. Andra kors står liksom på många utströdda här och var ovanpå var sin stenhög.

Begravningsplatsen är lika med var man finner det lämpligt. Kanske en fin sluttning med milsvid utsikt eller en skyddad skrava. Overallt är det ändå detsamma, att komma ner mer än fem centimeter är omojligt utan dynamit. Det finns därmed sten tillräckligt att stapla

världen. Sägner berättade att isländerna vikingar alltsedan 900-talet försökt gå i land i dessa trakter men inte lyckats men att man visste att det bodde människor här. Expeditioner från olika länder försökte under 1800-talet många gånger finna fram men inte förrän 1884 lyckades

upp så att de enkla träkistorna nödorftigt kan döljas. Instucket i stenkumlet alltid en bukett plastblommor i överkligt grälla färger.

EN DANSK FLAGGA dyker upp bakom en bergknalle och framför oss ligger Cap Dan, en handfull fula trähus vid en vik fyllt av sakta framglidande isberg. En motorbåt prejar sig försiktigt in mellan de vita blocken, alla formade på de mest olika och fantastiska sätt liksom för att visa de tre dimensionernas obegränsade möjligheter.

CAP DAN, denna av människor bebodda men ända så fruktansvart ödsliga plats, var ända till mitten på förra århundradet fullkomligt okänd för resten av

en dansk expedition nä fram till Angmagssalik där man då fann en befolkning på omkring 400 människor som levde kvar i stenåldern. Ett folk vars förfader en gång i tiden tros ha invandrat från Amerika när klimatet var mildare.

EN MÄRKLIG PLATS där tidsepokerna handgripligt konfronteras. År 1958 utvecklas en aktivitet som för de äldsta innenvånarna i Cap Dan, födda i stenåldern, måste ha varit omvälvande. Då anlägger USA med grävmaskiner och dynamit och modern industriell energi ett väldigt radarbekämpningssystem i dessa ödsliga trakter. Vägar skär genom klipporna, märkliga spröt sträcker sina spetsar mot himlen och bekom silvergrå

jättegloben surrar radarskärmar runt, runt, runt...

NU TYCKS man ha vant sig ganska väl vid allt detta liksom vid att en handfull turister då och då droppar ner. Det sista något som ger möjlighet att dryga ut inkomsterna en simula. Danska staten sörjer i övrigt för befolkningen, som annars inte skulle klara sig enbart på sina traditionella yrkesfång jakt och fiske. Hus byggs, skolor anläggs etc.

INNE I BYN samlas skaror av människor runt turistgruppen. Främst stöttruppen av ungar, som i oräkneligt antal infiltretar och bryter ner gruppen i smådelar som sedan blir enskilda individer omringade av en skock som med rörande enighet tycks bedriva handel i bolag. Kvinnor och ett fåtal män håller sig i bakgrunden. Kvinnorna uppenbarligen noga övervakande bolagens ekonomiska utveckling.

någon vidskeplig anknytning i de groteska människo- eller djurskepnader som så utsökt fint mejslats fram i det hårdagliga benet.

Kommersen börjar så småningom avta och vi får tillfälle att se oss om, beundra de färgrika pärlstickade kostorna över tjocka sälskinnsbyxor, begrunda de tjudrade hundarnas ömkansvärda situation och beskåda en liten uppvisning i kajak. Hundarna, som bara "gör nytt" under vintern hålls under sommaren blott vid liv på det mest minimala existensminimum. Magra, raggiga grå varelser som man inte bör gå för nära. Kajakerna som är gjorda av skinn spänt över en fin trästomme förvaras på höga ställningar för att inte en hungrig lösslitna hund skall äta upp dem.

INNAN ÅTERFARDEN till planet hiner vi med en uppvisning av en gammal eskimåkvinn-

En verklig unik vara dyker upp i de bakre leden. En man tar försiktigt fram något ur fickan och skickar fram det med en pojke. En liten fantastisk figur utsökuren med stor konstfärdighet ur en valrossbete. Dessa figurer kallas "tupilacker" och anses ha sitt ursprung i en mycket gammal kultur.

SYMBOLIKEN kan variera men uppenbarligen finns alltid

na som utför en uråldrig trumdans med inslag som — att döma av eskimåernas glada skratt — uppenbarligen innehåller saker som skulle ha fått de blåhåriga amerikanskorna att roda om de förställt.

När jag som en av de sista lämnar byn och knegar upp för backen vänder jag mig om och

forts. d sid. 31

Internatskolorna och framtiden

Debatten om internatskolornas framtid går vidare hos myndigheter, i tidningsspalter, i lärarkretsar och i elevkretsar. Gunnar Hultman, elev vid Solbacka sedan några månader tillbaka, hör till dem som tycker att internatskolornas antal snarare bör utökas i stället för att minskas.

Sina åsikter har Hultman framfört i en artikel i Tidsskriften Moderat Ungdom. Och naturligtvis vill inte ST undanhålla artikeln för sin läsekrets. Inlägget återges alltså in extenso.

* * *

Litet i skymundan håller icke forty väsentliga saker på att hända inom skolvärden. Regeringen har nämligen lagt under sig en stor del av internatskolorna, och försöker kväva de återstående.

Få skolor i vårt land har lyckats skaffa sig traditioner som ens ligger i närlheten av internatskolornas. Dessa har alltid uppvisat ett fint elevmaterial med en, även relativt sett, högt stående elit i spetsen. På idrottsarenorna var länge Sigtuna Hum, Lundsberg och Solbacka dominanterande.

Man frågar sig då varför, som nu är fallet, socialdemokraterna vill stoppa de traditionella internatskolorna. Motivet är helt klart. Den sociala sammansättningen av dessa skolers clever anses för ensidig. Ett likhetstecken har satts mellan internat och snobbskola.

Naturligtvis är detta en generalisering av de rådande förhållandena, och en förenkling av problematiken, som inte håller för en skärskådan.

Kungl. Majts proposition nr 53 år 1970 erbjuder intressant läsning för den som närmare vill sätta sig in i frågan. Denna proposition behandlar inräddet av riksinternatskolor.

Fyra skolor, bland många andra kandidater — av vilka särskilt märks Lundsberg och Solbacka — utvaldes att få det så kallade stora statsbidraget, vilket utgår enligt i princip samma grunder som bidrag till kommunala gymnasier. Dessa var Sigtuna Hum, Sigtunaskolan, Grännskolan och Viggbyholmskolan.

Naturligtvis är själva förfarandet, att bland ovan nämnda sex stora skolor bara ge fyra bidrag av mer omfattande art, berocht. Ingvar Carlsson räknar själv, liksom de flesta andra initierade, med en ökad efterfrågan på elevhemsplatser. Exakt hur stor denna ökning kommer att bli kan, som utredningen mycket riktigt påpekar, ingen för närvändande veta.

Mot denna bakgrund ter sig beslutet om riksinternat ytterst

märkt. Man glömmer alldeles bort att gardera sig mot troliga förändringar av läget, och väljer på vaga grunder ut fyra skolor, som man från regeringshåll är beredd att satsa på.

Riksinternatskolorna tvingas, för att få stora statsbidraget och därmed kunna överleva även på lång sikt, acceptera en mängd inskränkningar i sin handlingsfrihet. De får inte ens själva, vilket 1964 års utlands- och internatskoleutredning rekommenderade, välja ut 10 % av eleverna bland sökande utan inackorderingsbehov. De kategorier som uteslutande kommer i fråga för intagning är utlandssvenska barn, elever med behov av miljöombyte och glesbygdsungdom. Intagningen sker via en central nämnd, utsedd av regeringen.

Flera remissorgan vände sig emot denna statliga styrning av elevsammansättningen. Bland annat framhölls, "att ytterligare en elevgrupp med inackorderingsbehov utgörs av barn till föräldrar, som av olika anledningar ej kan eller önskar få behövet dokumenterat."

Detta axiom har dock inte vår utbildningsminister lyckats få klart för sig. Över huvud taget är det frapperande hur Ingvar Carlsson totalt struntat i många klokas råd och anvisningar. Men i och för sig är denna totala ovilja att lyssna på utomstående ett signum på hela det socialdemokratiska partiet, så förvånad blir man inte.

Inledningsvis nämndes, att motivet för att vilja ta död på flesta möjliga internatskolor, är den sneda sociala sammansättningen av dess elevkårer. Understött då, att det är moraliskt felaktigt att kunna köpa sin son eller dotter en fin utbildning. Vid en hastig anblick kan detta tyckas vara en i sammanhanget naturlig och rättfärdig tanke, men tittar man närmare på problemet finner man, att sanningen knappast är så enkel.

Man får inte glömma bort, att internatskolan erbjuder sina elever något helt annorlunda än en vanlig skola, ett vanligt gymnasium. Man bör vidare akta sig

väldigt nog för att tro, att det enbart är fråga om att betala en större summa pengar, och i utbyte få en plats i gymnasiet åt sitt barn. En plats som det kanske inte fått i hemkommunen.

Att gå på internat blir, på ett avgörande sätt, en för den personliga uppföstran och livsstilen deciderande faktor. Den dominerande idrottsaktiviteten och det rika föreningslivet är ett par av de väsentligaste orsakerna till detta. En annan är den ständiga samvaron med jämnåriga, vilken ger en betydande personlig ansvarskansla.

En ökad intagning av kvalificerade stipendiater bör kunna få

till stånd den önskade sociala utjämningen av eleverna. Men detta fordrar en höjning av den statliga hjälpen. För ingen tror väl, att minskade statsbidrag gör terminsavifterna lägre, och skolan därmed mera lättillgänglig även för elever med litet sämre bemedlade föräldrar?

Vi bör hoppas, att den samlade borgerliga oppositionen, agerar kärnfullt i denna fråga och, i likhet med vad som sägs i MSP:s partiprogram, således verkar för att internatskolorna ges arbetsmöjligheter likvärdiga dem i det allmänna skolväsendet.

Gunnar Hultman

Så kan det gå... eller Intellektets seger över snabbheten

För några år sedan kom ett antal clever underfund med att bussringning på deras paters dörr redade densamma alldeles väldeliga och att han, genom sin snabbhet, kunde sluta sig till att ringaren endast hann sätta sig i säkerhet i något av de närmaste rummen.

En dag befann sig ett litet sällskap i ett rum längst bort i korridoren spelande poker med insats (förbjudet!). I andra änden av korridoren — alltså närmast paters dörr — bodde en elev som denna dag bestämt sig för att utmana ödet. Han placerade ett ping-pong-racket och en boll på tvättstället, smög sig med tysta steg ut i korridoren och ringde på husfaderns dörr.

Då sagde pater sekunden efter att med ett ursinnigt vrål kommer instörtande i rummet står "bussen" och studsar ping-pong-bollen mot racketen och räknar hundra, hundratvå, hundra-

Patern hejdar sig blixtnabbi och rusar vidare jagande genom rum efter rum tills han med en fantastisk fart forslar in på kortspelarnas rum. Trots att det varit omöjligt för dem att förflytta sig ända dit efter att ha ringt på dörren får de en redig uppsträckning för bussringning. Och givetvis också för olovligt kortspel.

Historien berättad (i andra hand) av

Höken

21 års
förtroende
att trycka
Solbacka-
tidningen
tackar vi för

Hälsingborgs Tryckcentral
252 23 Hälsingborg - Tel. 042/11 17 46
Boktryckare TORSTEN BERGHAMMER

Elevaktiviteterna har fått full fart

Det första den nyvalda kommittén tog itu med var att åter sätta fart på den gamla vällingklockan. Nu ringer den varje morgon kl 7.15 och på kvällen vid innetid.

Ringaren/eleven har sin syssla tre dagar i rad och färdas till och från jobbet på en för ändamålet iordningställd cykel. Cykeln är mycket elegant målad och försedd med en skytt. På ena sidan av denna står det "Backens utvalde" och av texten på andra sidan framgår cykeln verkliga status. Där står nämligen "Tjänstefordon nr 1."

Efter några års grottid har elevaktiviteterna på Solbacka nu blommat upp. Och det har skett med en flygande start till förförjelse för både gammal och ung. Och bakom verksamhetslusten ligger två sistaringare — Hans Parneus och Martin Styrén.

Det hela började med att nägra relativt nya elever på skolan, som inte hade en aning om vad man sysslade med här tidigare, tyckte att det fanns alldeles för litet att göra. De gamla cleverna tycktes sakna det extra stäng som behövdes för att ta upp något nu gammalt till ny aktivitet. Två av de gamla — Parneus och Styrén — grep då in. De tyckte att eleverna engagerades för litet i saker som de själva hade roligt av.

De satte igång med att ordna en parktävling mellan elevhemmen, som skulle ställa upp med 25 man i varje lag. Och de bådas reklamdrive gav så bra resultat att uppslutningen blev strängt taget mer än hundraprocentig eftersom en del hem ställde upp både A- och B-lag. Parktävlingsdagen blev rolig, inte bara för eleverna, utan även för lärarna, och rektorn själv delade ut pris till segrande Allén.

Veckan därför följdes det hela upp. Martin Styrén kallade elevkåren till "inside informations" i aulan. Han avslöjade fler jippoidéer och lovade hjälpa till om bara eleverna tyckte att det var roligt. En kommitté tillsattes för att ta emot idéer och försöka göra något av dem. Men Martin gick ett steg längre.

Vad för, frågade han, skall elevrådet behöva gå omkring och vakta på er i mässen? Låt oss göra mässen rådisfritt! Vi tar på oss ansvaret själva. Den elev, som ser någon kasta tex en sockerbit uppmanar bara sin

kamrat att sluta upp med dumheterna.

Efter Martins övertalning påtog sig alla ett kollektivt ansvar och när detta skrivs — två månader senare — har inte en enda sockerbit flugit genom mässens luft. Till glädje för elevkår och elevråd.

Kommittén, som skall försöka muntra upp elevernas tillvaro, består av Martin Styrén, Gudrun Carlsten och Jan-Erik Höglberg.

Text: Stålberg. Foto: Stålberg, Ekströmmer, H. Isenius, B. Olson.

Bilderna uppifrån:

Segrarna från Allen springer i mål i parktävlingen.

Västerbos 25-mannalag samlar sig inför starten.

En del av Norrebos lag i spänd väntan på rapporter från händelserna på banan.

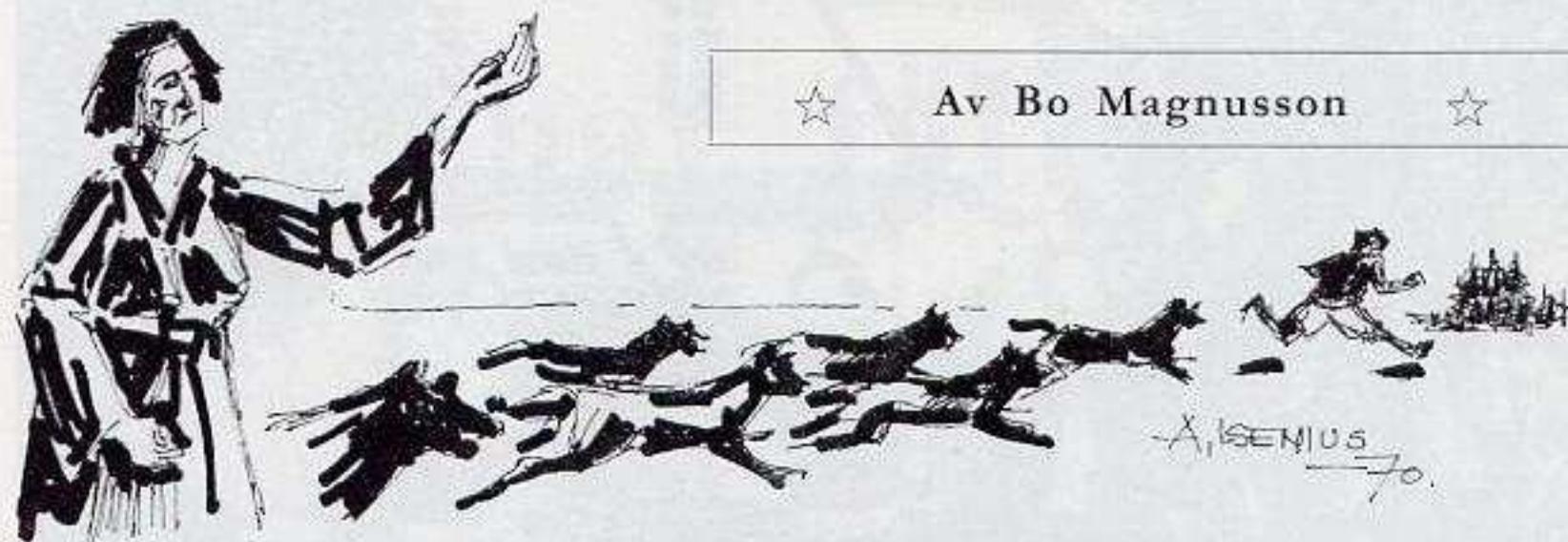
Den här bilden kan inte längre tas i mässen. Ingen behöver ett manande finger för att han kastar sockerbitar.

Bilden till vänster:

Männens bakom den ökade elevaktiviteten, Martin Styrén till vänster och Hans Parneus.

Dostojevskij's stora roman

Av Bo Magnusson

□ En livegen åttaåring hade kastat sten på en av generalens jakthundar så att den hörde. Han togs från modern. Drevkarlarna bussade jakthundarna på honom. Han hetsades till döds — i moderns åsyn. (Illustration: Arne Isénius).

"Bröderna Karamasov", som så sent som 1949 kom ut i reviserad översättning på Bonniers, har nu givits ut på nytt i en fickboksupplaga på tre volymer (Bokförlaget Aldus/Bonniers). Det är förvisso motiverat, då det gäller detta Dostojevskij's stora verk. Stort till omfang och kvalitet. I sin rikedom på tankegångar, inträngande psykologiska porträtt, sin dramatiska åskådlighet och sin sinnrika komposition intar verket en särställning i Dostojevskij's författarskap.

De intressantaste funderingarna är knutna till Aljosja och Ivan, och en gång till Lise.

Vid presentationen av Aljosja säges han vara mer realist än andra mänskor, var till läggas reflexionen: "Hos realisten föds inte tron av undret utan undret av tron."

I restaurangavsnitten, där Aljosja och Ivan "gör bekantskap", tar den senare nappatag med teodiceoproblemet. Med rätta har den visionärt åskådliga berättelsen Storinkvisitorn blivit berömd. Kristus kommer till Spanien under inkvisitionen och tillfängatas för att brännas. Storinkvisitorn anklagar Kristus för att ha ställt människan inför en övermäktig uppgift, då han kräver av henne att av fri vilja välja kärlekens väg. Människan behöver bröd och auktoritet. Valfrihet gör henne olycklig. Kristus svarar på anklagelsen med en kyss på "mannens blodlösa gammalmansläppar" och går sin väg.

Hur fascinerande och innebördssigre scenen än är, kan den inte fritas från melodramatisk tvetydighet. Kristus kapitulerar inför Storinkvisitorns ohyggliga visdom. Men uppfattar inte läsaren likafullt friheten som det enda mänskliga alternativet?!

För min del finner jag Ivans anekdotiska angrepp på den uni-

versella harmonien — gjorda i bästa Candide stil — mer gripande och etiskt väsentliga.

Det är svårt att välja, då man vill illustrera den utomordentliga människoskildringen i Dostojevskij's roman "Bröderna Karamasov", skriver lektor Bo Magnusson i vidstående artikel, som varit publicerad i Eskilstuna-Kuriren. Man kan fångas av reaktionerna hos hysterikerna Katerina och Grusjenka. Man kan finna grubbleriet hos Ivan suggestivt eller beundra förmågan att göra Aljosjas blonda godhet trovärdig. Och nog är teckningen av Dmitri, oregelrig, passionerad men också ädel, stolt och offerberedd gjord med force. Särskilt hans exaltation vid uppsökandet av Grusjenka på vårdhuset och de orgier, som där bryter ut, är skildrat med sällspord intensitet. Tempot i föredraget samverkar här oövertäffat med den sceniska åskådligheten.

versella harmonien — gjorda i bästa Candide stil — mer gripande och etiskt väsentliga.

En enda anekdot spräcker harmonien. En livegen åttaåring har kastat sten på en av generalens jakthundar, så att den hörde. Han tas från modern. En natts arrest. Sen sätts han naken ut i septemberkylan, och drevkarlarna bussar jakthundarna på honom. Han hetsas till döds — i moderns åsyn.

Mot denna mörka bakgrund stiger som en ljus fontän Aljosjas livstro: "Jag tror att alla mänskor först och främst måste älska livet".

— Älska livet mera än livers mening?

— Ja, absolut. Man måste, som du säger, älska "före logiken." Dostojevskij kombinerar på ett ovanligt sätt rationell analys med respekt för irrationella värden.

DET FÖREFALLER MIG, som om det mera är ett tecken på sunt fornuft än uttryck för antiintellektualism, när han med utgångspunkt från Aljosjas sorg över starjetesen skriver... "i många fall är det sannerligen mera aktningsvärt att låta sig ryckas med av en impuls, som visserligen är oförnuftig, men som har sin grund i mycken kärlek än att inte alls låta sig ryckas med".

Den överkänsliga, lilla "skrigan" drämmer till med en av Freuds — tvivelaktiga — huvudtankar, när hon säger, att Dmitri skall dömas för fadersmord av folk som "alla är glada över att han har slagit ihjal sin far". En Freud — före Freud — tanka, som repeteras i Ivans vittnesmål inför rätta: "Alla önskar sin fars död".

Bortsett från tvivelaktigheten, överdriften, i påståendet är det väsentliga i fallet Lise, att hon insett avgrundsdjupet, "Möjligheten till allt", hos varje mänska. Hon har själv läst en bok om hur en pojkbabyting spikas fast i en vägg och funnit det "skönt": "Han hänger där och stönar, och jag sätter mig mitt framför honom och äter ananas-kompott". Men hon tillhör inte, som de flesta av oss, de självförförda komportätarnas släkte: "Trot ni jag kan säga till någon i världen vad jag har sagt till er? Men det är ju ju sanningen, rena sanningen har jag sagt. Jag vill inte leva, allt är vidrigt! Allt äcklar mig!" Sannerligen lever hon.

Det är svårt att välja, då man vill illustrera den utomordentliga människoskildringen i "Bröderna Karamasov". Man kan fångas av beskrivningen av reaktionerna hos hysterikerna Katerina och Grusjenka. Man kan finna det mörka grubbleriet hos Ivan suggestivt eller beundra

NÄGON VILL VÄL också hålla på att den liderlige gubben Fjodor Pavlovitj framträder ovanligt levande i sina pajasupptåg, i sitt apaktiga behov att alltid ställa till spektakel och i sin dreglande livstörst. Mest sammansatt är väl ändå Smerdjakov ("Stinkelin"), avlad av Fjodor (i ett blandat pajas- och kattjeryck) och född av Stink-Lisaveta, den djur- och helgonlikla parjan ("Den harmyntha" i Lagerkvists Barabas röjer släktycke).

Smerdjakovs uppväxt gör hans livsfientlighet förståelig. Men bristande hormonell uthrustning spelar nog också sin roll. Han blir tidigt gul och rynkig och ser ut som "en skoptser, en av kastraternas sekt". Vad han hatar hos Karamasov är, anar man, främst sinnligheten. Smerdjakov är inte en tänkare utan en begrundare, en kontemplativ natur, ehuru han kan ge prov på sofistiskt skarpinne vid argumentation.

Ivan menar, att det ryms "radikalt stoff" i honom och att han "magasinerar tankar". Lägg där till hans värdighet, som inte är helt anlagd, och hans perverterade grymhett! Hänga katter och därefter begrava dem under värdiga ceremonier har hört till ungdomshöjena. Som vuxen servar han hundar bullar med inbakade nälar. Häninden på Karamasovs är demoniskt raffinerad. Det är svårt att i världen

litteraturen leta reda på någon gestalt, som så förkroppsligar demonisk äcklighet eller äcklig demoni. Han är förstådd, samtidigt som demonen kryddas av något helt undanglidande.

Men jag vill till sist framhålla barndomsskildringen i Bröderna Karamasov. Den tycks mig vara på tok för litet uppmärksammat.

Historien om Iljusjas försök att hämnas förlämpningen mot fadern "Bastviskan" Snjegirov, som offentligt släpats i skägget av Dmitri, hans sjukdom och bortgång och hans ångerfulla kamraters solidaritet mot honom är ett gripande mästerstykke av barnpsykologi.

"Pappa", säger Iljusja, "...försöna dig i alla fall inte med honom. När jag blir stor skall jag själv utmana honom och slå ihjäl honom!"

DEN LILLGAMLE, kavate, Kolja Krasotkin, som — kompenserande sin småväxthet — lyckas vinna kamraternas respekt genom mod och diverse pojkestreck, har drag, som för tankarna till Twains skildringar av Huckleberry Finn och Tom Sawyer och Piratens av Bombi Bitt. Kolja är en överdängare i repliken, och han har också förmågen att göra sig märkvärdig, "att lägga ut texten" för en an-

däktigt lyssnande skara. Stor humor och ömhet utmärker Dostojevskis berättelse om Koljas återanskaffande av Iljusjas älskade byracka i fullkomnat skick — behärskande mängder av konster, som Kolja bibringat honom.

Om Iljusja säger Aljosja redan i första romandelen: "Er son är en bra pojke, som älskar sin far..." Det är en betydelsefull replik, av den enda av bröderna Karamasov, på vilken samma ord är helt tillämpliga. Tredje delen, alltså romanen i dess helhet, slutar med den rörande skildringen av Iljusjas begravning och hans fars stora sorg. Det är naturligtvis inte en slump, att denna motpol till den typiska Karamasovska far-sonrelationen bildar kompositiellt slutblock. Kärlekens — Zosimas, Aljosja, Iljusja — alternativ är en mänsklig realitet, en verkande kraft, som Dostojevskij vill ge sista ordet.

NÄR ALJOSJA talar till småpojkarna om förhållandet mellan "Bastviskan" och hans son och om de känslor de själva på slutet hyst mot Iljusja, säger han: "ett sådant där vackert, heligt minne, bevarat från barndomen, är kanske den allra bästa fostran. Om en mänsklig kan ta med sig många sådana minnen ut i livet, så är hon räddad för hela livet." Till kärnan är

denna en mänsklig religiösa religion, som kan delas även av den konfessionslöse, och Dostojevskis

eget sätt att berätta Iljusjaepisoden gör den till "ett heligt minne".

*Blommor för
alla tillfällen*

Blomsterstadion

i Solna AB

Råsundavägen 114 — 171 37 SOLNA

Tel. 08/27 44 06, 27 98 50

— Blommor över hela världen —

ETT NYTT ELEVRADET har valts för läsåret. Detta valdes, som vanligt, av hela elevkåren och består av: Undre raden från vänster andre kurator Mikael Arneryd, förste kurator Lars Hagman, sekr. Inga Ekström. Övre raden från vänster Staffan Rune, åk 3, Åke Ståhlberg, åk 3, Bengt Wall, åk 2, Leif Cameras, åk 2, Lars-Gunnar Andersson, 9g.

Fråga oss alltid vid behov av:
ALLA TYPER AV STÅLRÖR OCH
METALLHALVFABRIKAT - ÄVEN
HYDRAULRÖR.

LAGERHÄLLER SÖMLÖSA KALDRAGNA
PREC.-STÅLRÖR I STOCKHOLM.

C. W. THULIN AB
JÄRN - METALLER - STÅLRÖR

Box 45141 — 104 30 STOCKHOLM 45 — Tel. 08/24 82 70

UR
MITT

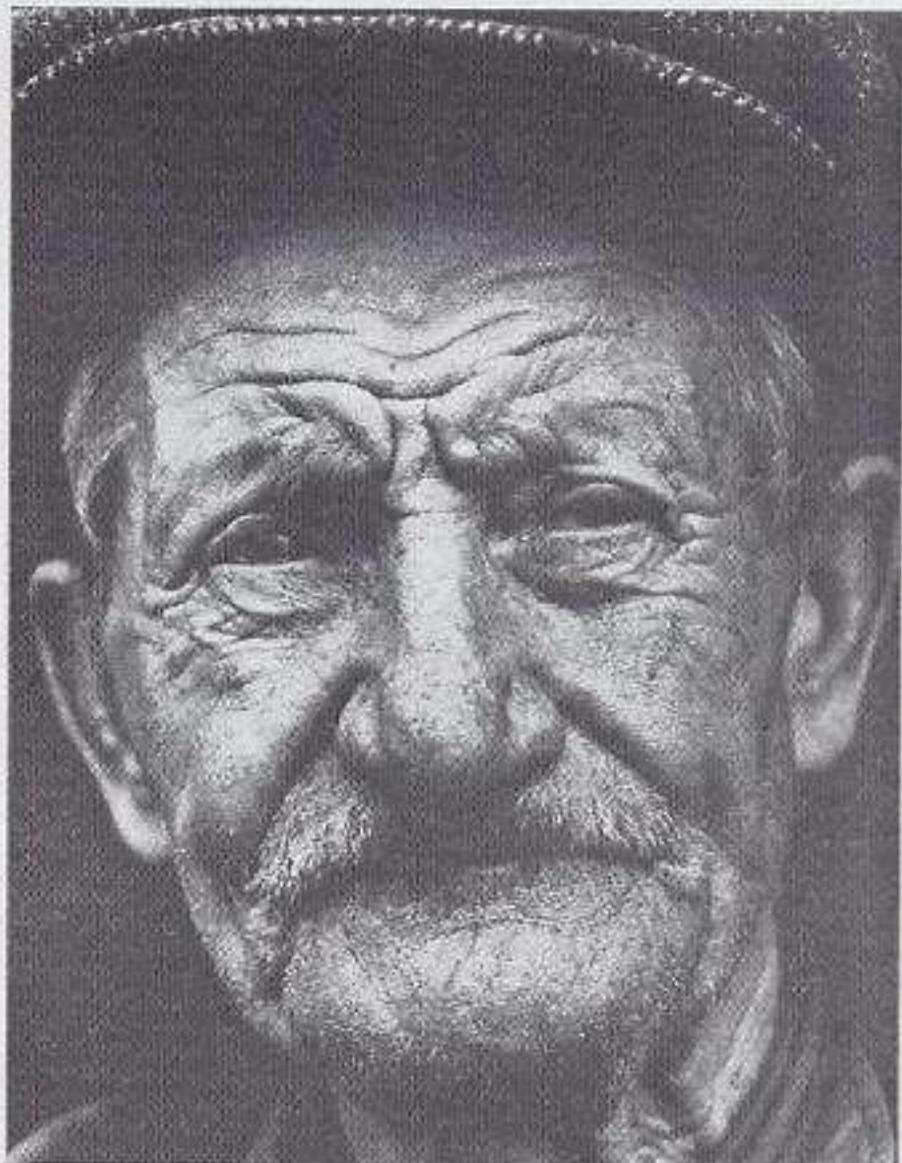

FOTO- ALBUM

Bilderna på det här uppslaget är tagna av Bengt Erwald i hans arbete som fotograf vid Saxon & Lindströms Förlags AB.

Den gamlemannens ansikte talar ett eget språk om den väderbitenhet som sätter sig hos en man som i många år varit fiskare och sjöman. Motorcykelbilderna är tagna i Åbo under fruktansvärt dåliga väderleksförhållanden.

SVENSK STÄMMA I USA

Stimulera svensk export handelssekreterarens jobb

Angenämare anledning att tidsmässigt fastställa sin hemresa för kontaktverksamhet och familjesemester i Sverige, än att anpassa den till den dag då ens förstfödde — också med förnamnet Hugo — tar "studenten" på Backen, kan ju inte gärna tänkas för en gammal Solbackagrabb (själv student —46).

Att sedan sonen Hugo måste bli kvar i Sverige för att göra "plumpen", medan familjen i övrigt efter sommarens fröjder återvänder till det nästan alltid soliga Kalifornien, hör nu en gång till livets triviala nödvändigheter. (För övrigt lär inte Junior vara utan vänner och "bekanta", såväl i hemlandet i övrigt som särskilt i Solbackas närhet).

Hugo Henriz, Solbackastudent 1946, och numera svensk handelssekreterare, berättar i vidstående artikel om sitt verksamhetsområde i Los Angeles. Bilden nedan: Dodger Stadium, baseball- och utställningsarena i Los Angeles.

Det ingår särskilt i en handelssekreterares planering, att dels göra minst en kontaktresa till industrier, organisationer och andra uppdragsgivare i Sverige minst en gång om året, dels att han under sin tjänstgöringsperiod på 3-5 år får en lång hemresesemester med familj. I övrigt skall verksamheten förläggas till tjänstgöringsområdet, som i mitt fall primärt är USA:s västra stater, sekundärt med övriga fem kollegor på denna kontinent är hela USA och Kanada.

Vad är en HS?

En HS (=handelssekreterare) är en från näringslivet till Handelsdepartementet för en viss tjänstgöringsperiod och till visst verksamhetsområde så att säga "utländad" och i statlig tjänst temporärt anställd tjänsteman. Han förutsätts ha en rätt bred erfarenhetsbakgrund från industri och näringsliv i Sverige, med särskild betoning på export, samt vara något av en specialist på marknadsföring.

Ofta nog förväxlas vi handelssekreterare med både handelsråd och handelsattachéer, som dock är befattningshavare inom UD:s diplomatiska karriär. Ikke heller är det riktigt, att kalla handelssekreterarekontor för en handelskammare, som i stället är en delvis statsunderstödd förening där dels lokala, dels svenska företag ingår som medlemmar.

Uppgiften

Enkelt uttryckt kan HS:s uppgift sägas vara, att efter bästa förmåga och inom ramen för tillgängliga resurser stimulera och öka svensk export till sitt verksamhetsområde. Handläggningen av denna uppgift kan sedan naturligtvis ske i många olika former.

I en nyutkommen broschyr, som av den intresserade kan rekryteras från Exportföreningen eller Handelsdepartementet) "Handelsdepartementet informerar om handelssekreterare", står som beskrivning på arbetsuppgiften: "Specialiserad kommersiell service inriktad på marknadsföringsproblematik o. exportfrämjande verksamhet".

Organisations- och anställningsförhållanden

Sverige har för närvarande 13 HS tillsatta på olika platser, nämligen: I USA: New York, Chicago, Detroit och Los Angeles. I Kanada: Toronto och Vancouver; i Zuerich, Schweiz; i Mellersta Östern i Beirut, Libanon; i Tokyo, Japan; Nairobi, Kenya i Östafrika; för Mellanamerika i Mexiko City; Melbourne, Australien och Prag, Tjeckoslovakien. Ytterligare poster tillkommer inom kort i dels Moskva, dels med en specialist på konsumtionsvaruområdet (glas, textil & konfektion, etc.) för USA och Kanada, i New York.

Handelssekreterarna är rekryterade av och anställda i Handelsdepartementet, men samarbetar i kommersiella frågor intimit med Sveriges Allmänna Exportförening och är inrangeade i Utrikesdepartementets utlandsorganisation. Däremot är det inte fråga om någon diplomatisk tjänst utan en ren kommersiell sådan, till stöd för svensk industri och handel.

På vissa platser, där så befunnits vara mest praktiskt, är HS-verksamheten inrymd hos en ambassad eller generalkonsulat, medan på andra, som t ex i Los Angeles, HS-kontoret är en helt fristående enhet.

Marknadskonsult

Arbetsuppgifterna är av så skiftande karaktär, att någon rättvisande beskrivning inte kan göras här. Utrymmet för egna initiativ samt antalet inkommande förfrågningar om HS-tjänster är också så omfattande, att med HS-kontorens personella begränsningar en viss koncentration blir nödvändig. Dessutom har på sistone införts en möjlighet för HS att debitera uppdragsgivarna för sina och sina assistenters tjänster. Härigenom har verksamheten fått en något minskad betoning av servicekaraktär till förmån för en mer marknadsanpassad inriktning av konsulotyp.

Man kan också uttrycka det så, att en HS är en på fältet placerad exportchef, som står till förfogande för de svenska uppdragsgivarna, bland vilka han själv i stor utsträckning har att välja och till vilka han direkt rapporterar resultatet av det arbetet, han utför för deras räkning.

Givetvis förekommer ett intimit urbyte av erfarenheter handelssekreterarnas emellan, särskilt då i USA och Kanada, som i vissa avseenden får betraktas som ett sammanhängande marknadsföringsområde. Viktigt är ju att undvika dubbelarbete och att med tillgängliga resurser åstadkomma största möjliga effektivitet.

Rätt distribution ger försäljning

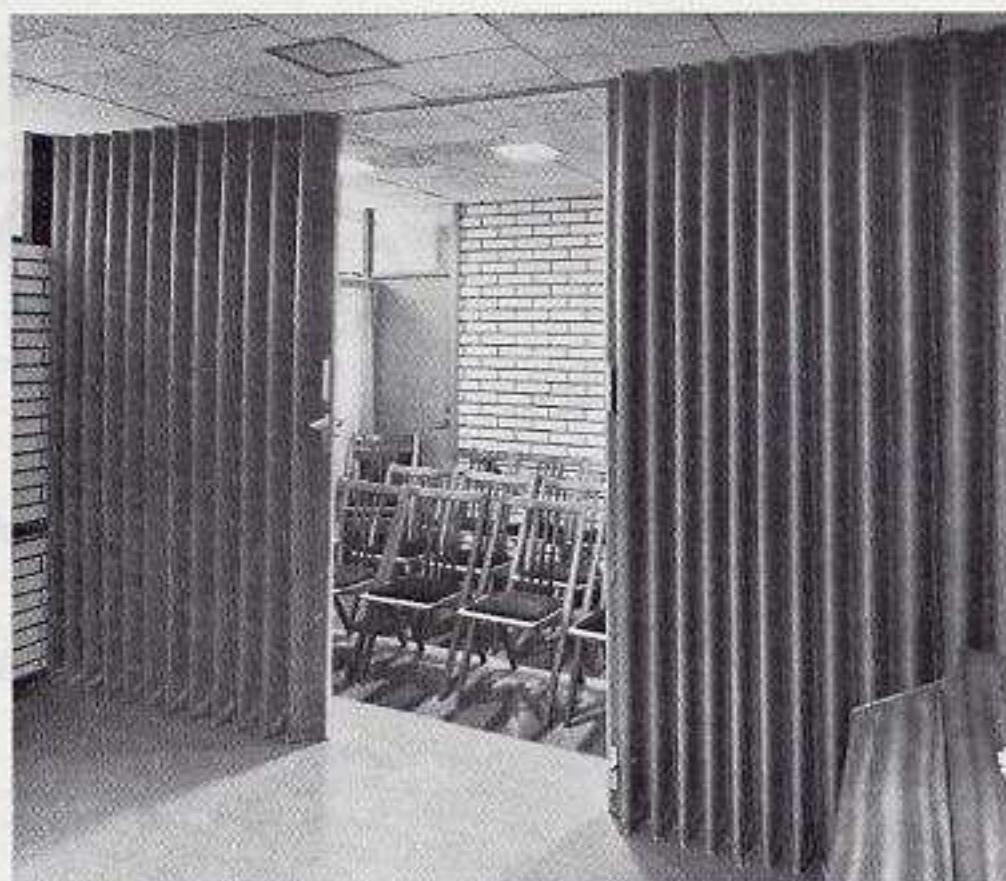
På många sätt är varje HS-station något av en enmansshow, som får prägel utav den enskilde befattningshavarens tidigare erfarenheter och speciella intresseinriktning, allt mot bakgrunden av de lokala förhållandena. En analys av förutsättningarna inom det egna verksamhetsområdet måste naturligtvis i första hand bli bestämmande för, på vilka produktområden och kundgrupper man koncentrerar sig. I varje fall i ett så avancerat industriland som USA finner man då rätt snart, att arbetet består i att finna lösningar på distributionsproblem snarare än att

ACORDIAL

VIKVÄGGAR AV PVC

FÖR

- FLEXIBEL PLANERING
- Ljudisolerad avskärmning
- ELEGANT UTSEENDE
- LÄTT MONTAGE
- VETTIGA PRISER

**DIEDRICH'S - BOLAGEN AB
DIAB**

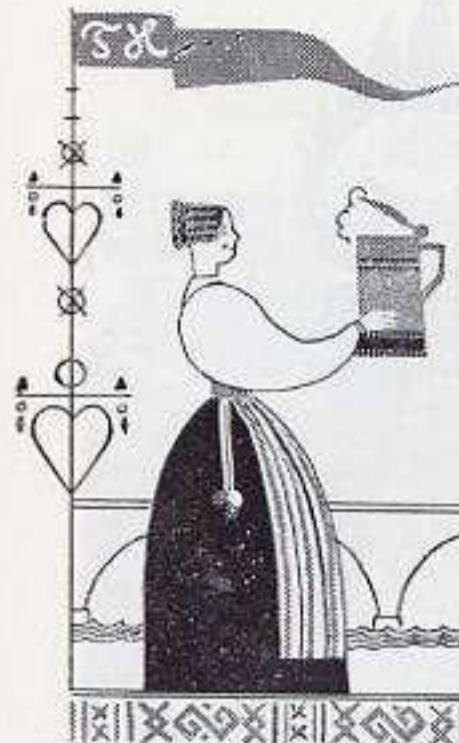
STOCKHOLM
08/23 38 30

LAHOLM
0430/120 45

HALMSTAD
035/11 88 70

Träffpunkt
vid
Siljan

LEKSANDS TURIST- HOTELL*

erbjuder
*KOMFORT och
GOTT BORD*

Otvungen och
Vänlig atmosfär

Tel. 0247/113 70

ta ställning till rena försäljningsfrågor.

Projektverksamhet

Om ett HS-kontor bedömes ha särskilda förutsättningar att vidta åtgärder, som på sikt kan bli lönsmamma för ett visst varuområde, kan efter förberedelse speciella s.k projektmedel ställas till förfogande. Sådana fonder skall då utnyttjas för t.ex. svenska deltagande i fackmässor, varuhuspromotioner, bildandet av exportsamverkansgrupper eller fördjupad marknadsundersökning inom en begränsad varusektor. Sålunda har exempelvis min tidigare kollega i Vancouver drivit ett framgångsrikt sådant projekt inom materialhanteringsutrustning, i Detroit pågår ett annat projekt att söka avsättning från Sverige för komponenter till den amerikanska bilindustrin. Här i Los Angeles har vi i stor utsträckning koncentrerat oss på tekniskt-vetenskaplig utrustning och instrument, med viss betoning på det oceanografiska området (olje- och gruvindustrin, miljövärdskontroll och liknande).

Assisterter

Vid varje HS-kontor finns två praktikanter, som vardera under ett år på stipendium från Kommerskollegium får tillfälle lära känna ett HS-kontors verksamhet och göra nyttiga erfaren-

heter i ett främmande land. Till dessa befattningar utses ungdomar, som i allmänhet slutfört sina studier i Sverige (t.ex. civil-ekonom eller civilingenjör) och dessutom befinnes lämpade för utlandspraktik innan de avses ta ett mer stadigvarande jobb i Sverige.

Kanske kan bland denna tidsnäring läsare finnas någon f.d. Solbackagrabbe, som inte tidigare tänkt på denna möjlighet, men nu blivit intresserad inhämtat ytterligare upplysningar hos Kommerskollegium i Stockholm? (Konkurrensen om dessa praktikantbefattningar är dock ganska hård).

Berikande upplevelse

För HS själv är naturligtvis jobbet omväxlande och intressant, kanske framförallt genom den fördjupade kännedom, som det ger om såväl svensk exportindustri som Organisations-Sverige. Förutom rika tillfällen till inlevelse i ett främmande lands struktur i de flesta av de aspekter, som berör både den yrkesmässiga och den privata livsföringen.

Också för familjen utgör en sådan här period en intressant, spännande och i vissa avseenden helt underbar upplevelse. Att få vara verksam just i Kalifornien, betraktar jag dessutom som en alldelens särskild förmån.

Efter HS-tiden?

När förordnandet som handelssekreterare går ut är det egentligen meningen, att vederbörande skall återföras till svensk industri, för att där tillgodogöra sig sina erfarenheter från utlandstjänsten. Så sker också i många fall i det att vederbörande antingen går tillbaka till sin tidigare arbetsgivare — i allmänhet då på ett ännu bättre jobb än det han lämnade — eller också lockas till ett annat företag.

Det händer dock nog så ofta, att en före detta HS i stället blir ombedd stanna utomlands för något svenskt företags räkning eller att han rent av på den tidigare tjänstgöringsorten eller i Sverige startar ett eget företag.

Los Angelesområdet

Inom Kalifornien intar den så kallade "Greater Los Angeles Area" en alltmer dominerande position. Detta område kan geografiskt utmärkt väl identifieras ligga inom en cirkel med ungefärlig 10 svenska mils radie med Los Angeles Downtown, centrum, som mittpunkt.

Inom denna cirkel bor och verkar 96,5 % av befolkningen i Los Angeles 5-County område, dvs ca 9,7 milj människor. Här finns också nästan 6 milj motorfordon, varav drygt 4,5 milj personbilar! Bilismen anses ju också vara den största boven i det drama, som kallas "smog" dvs starkt förorenad luft inom stora delar av staden.

Hälften Kalifornien

Inom området är hälften av hela staten Kaliforniens näringsliv och ekonomi koncentrerad. Området utgör visserligen endast 5 % av delstatens landyta, men svarar för ungefärlig 50 % av bl.a statens totala befolkning
sysselsättning
enskild inkomst
detaljförsäljning
grosshandel
bilar
telefoner
anläggningsverksamhet
husbyggnad
exportvärde

Området svarar vidare för mer än 60 % av det importvärde, som förtullas i Kalifornien.

Nära 65 % av sysselsättningen inom all tillverkning i Kalifornien ligger här.

År efter år har denna 10-mils-cirkel svarat för hälften av statens ekonomiska tillväxt och oftaft för mer än hälften av ökningen inom befolkning, sysselsättning, enskild inkomst, etc.

Nationell jämförelse

Los Angeles' tiomilscirkel har den näst största koncentrationen av befolkning och näringsliv i USA, föregånget endast av New Yorkområdet.

Det lokala området här har en befolkningstillstånd, som kommer på endast sjunde plats jämfört med hela staterna i USA, nämligen Kalifornien, New York, Pennsylvania, Illinois, Texas och Ohio.

De människor, som lever inom tio miles avstånd från Downtown Los Angeles har en samlad enskild inkomst överstigande befolkningen i tex hela staten Texas eller staten Ohio kan redovisa.

Området har också den största koncentrationen av matematiker, vetenskapsmän, ingenjörer och utbildade tekniker i USA. På motsvarande sätt finns här också nationens största koncentration av industrier inom avancerad teknologi, vetenskaplig forskning och utveckling, elektronik, flyg- och rymdindustri, vetenskapliga instrument, oceanografi, etc.

Man är här också på första plats när det gäller "underhållningsindustrin" med en ledande roll i sådana sektorer som television, radio, film och grammofonskivor. För att inte nämna Disneyland, Marineland och många andra turistattraktioner. Området i sig självt är naturligtvis ett av de största turistcentra nationen kan uppvisa.

Inom området ligger också västkustens ledande hamn avseende internationell handel (Los Angeles/San Pedro—Long Beach) och dessutom Förenta Staternas främsta fiskehamn.

Tillväxtområde

Befolkningsökningen har genomsnittligt varit 240.000 individer per år sedan 1960 års folkräkning, vilket innebär ett tillägg under 10-årsperioden med en stad av storlek större än Philadelphia eller betydligt större än Detroit.

Inom USA finns över 3.000 counties ("grevskap" eller "storkommuner"). Om dessa ordnas efter sin nettoökning av befolkning kommer Los Angeles County först på listan och Orange County som nummer två, Ventura County på 15 plats, San Bernardino på 18 plats och Riverside County är nummer 24.

Om samma counties i stället ordnas efter nettoinflyttning blir den nationella tägordningen Orange först, Los Angeles tvåa, Ventura sjua, Riverside sexton och San Bernardino nummer arton.

Internationell jämförelse

Ikke blott kommer Los Angelesområdet som god tvåa i den ekonomiska strukturen i Förenta Staterna, det är också nummer två i hela västra hemisfären.

Gör vi i stället en jämförelse västerut på jordgloben framstår Los Angelesområdet som nummer ett i näringsgeografiskt avseende

och är centrum för de största inköparna, är största producenten av varor och tjänster och den ledande marknaden.

Sverige — Kalifornien

Sedan länge har svenska exportörer kunnat avsätta sina produkter i betydande utsträckning på USA:s västkust. Även om många gånger fortfarande alltför stark bindning till New York-området kan iakttagas, ökar vårt lands handel med USA:s västkust snabbare än med något annat område i USA. Sålunda svarar västkusten med sina 13 % av hela landets befolkning för nära 19 % av USA:s import från Sverige.

Internatskolornas betydelse för Sveriges export

Med utgångspunkt från egna erfarenheter kan jag tryggt hävda, att en skolinstitution av Solbackas typ är av oskattbart värde för många utlandssvenska familjer. Bland dessa är en mycket betydande grupp på ett eller annat sätt engagerade i att arbeta för fortsatt hög nivå vad gäller de svenska exportsiffrorna. De spelar därmed en synnerligen väsentlig roll, som direkt också påverkar sysselsättningen i svensk industri och därmed svensk levnadsstandard i allmänhet.

Det är därför många som med mig vill uttrycka den varmaste förhoppning, att Solbacka och

andra svenska internatskolor skall kunna påräkna statsmakternas fulla förtroende och sådant ekonomiskt stöd, att de kan fortsätta och vidareutvecklas. Med den miljö, som t ex just Solbacka erbjuder, med trygghet och arbetsro på svensk botten, kompletterad med en atmosfär påverkad av internationellt inflytande, utgör internatskolan en avgörande faktor för återväxten av svensk "exportungdom".

25-års jubileum

Jag tar mig friheten begagna dessa spalter ställa en kallelse till mina studentkamrater från läsåret 1945/46 på Solbacka och anmodar Dig, att sätta Dig i kontakt med: Dr. Bengt Heijde, Pilgatan 4, Kungsbacka. Tel: 0300 126 93. Bengt, alias Vicke, alias "Proppen", har nämligen lovat stå för samordningen av ett tänkt 25-årsjubileum till någon gång på våren 1971.

Med bästa hälsningar från Stilla Havskusten till alla Solbackiter,

Beverly Hills i oktober 1970

"Påven"

Hugo Henriz

Bästa värmens

under solen

Magister Antoine Langenberg

Hobby:	Primal
Skulptör:	Milles
Författare:	Somerset Maugham
Kompositör:	Mozart
Sångare:	Cornelis Vreeswijk
Skådespel:	Komedie
Radioröst:	Cilla Ingvar
Idrottsman:	Torsten Johansson
Favoriträtt:	Tournedos
Favoritdryck:	Sherry
Det värsta jag vet:	Rista mattor
Något jag inte tycker om hos kvinnorna:	Långa naglar
Det bästa i TV:	Att inte ha någon
Det bästa med Solbacka:	Storstigen

SVERIGES STÖRSTA FLYTTLASS

Bengt Ödmann framför de nya anläggningarna i Helsingborg efter väl genomförd flyttning från Stockholm.

SOLBACKAPOJKE GICK FRÄMST

Sveriges största flyttlass har gått från Stockholm till Helsingborg där de som flyttade nu också hunnit installera sig. Och främst av alla när lasset drog i väg gick en före detta Solbackelev nämligen Bengt Ödmann, som väl knappast själv trodde att allt skulle gå så bra som det gick.

När ett företag flyttar från en ort till en annan uppstår det ju alltid många problem — det viktigaste kanske om personalen tänker flytta med. Och det var någonting man fick grubbla på när beslut fattades om att Svenska Renault skulle flytta huvudkontoret och centrallagret från Stockholm till Skåne. Och av dem som grubblade allra mest var Bengt Ödmann eftersom han är verkställande direktör i företaget. Men oron var obehörlig, hela 70 %, och drygt det, av de anställda följde med i flyttningen. Men så kostade det också 500.000 kr att flytta kontor och anställda.

— Med våra nya anläggningar i Helsingborg har Svenska Renault tryggt utvecklingen för 70-talet. To-

talkostnaderna för de nya anläggningarna belöpte sig på 10 miljoner, men investeringarna var nödvändiga, för att vi skulle kunna säkerställa en fortsatt snabb och pålitlig service gentemot den snabbi växande skaran av svenska Renaultägare, säger Bengt.

Hur kom det sig då, att när utbyggnaden blev nödvändig, man lämnade Stockholm? Och varför just Helsingborg?

Enklast skulle det kanske kunna förklaras så att det ställde sig ekonomiskt fördelaktigt med etablering i Helsingborg och att expansionsmöjligheterna inom Stockholmsregionen var begränsade.

— Men, säger Bengt Ödmann, vi är inte för vår centrala aktivitet nödvändigtvis bundna till huvudstaden, men är beroende av tillgången till en bra hamn. Redan sedan början av 60-talet har en stor del av vår import gått via Helsingborg och vi har fått mycket god erfarenhet av stadens hamn. Och av samarbetet med Helsingborgs myndigheter.

Inte minst viktigt i sammanhanget var också att redan i planeringstadiet hade personalen förklarat sig positiv till en flyttning till Helsingborg. Och det var, enligt Bengt, inte bara viktigt, utan en grundförutsättning för att flyttningsplanerna skulle genomföras.

Flyttningen har alltså kallats Sveriges största flyttlass och kostade i runt en halv miljon kronor. Förberedelserna tog nästan tre år. Men när flyttidagen kom fungerade också allting perfekt, man kunde flytta in i helt nya lokaler, komplett möblerade med nya möbler, och flyttningen var överstökad på tre dagar. Om man frånger centrallagret och datamaskin-anläggningen som tjuvstartat någon månad tidigare.

— Med våra nya anläggningar har vi möjlighet att fortsätta växa och har förberedda expansionsutrymmen både på kontorssidan och på lagersidan samt vid leveranscentralen i Sydhamnen, säger Bengt Ödmann.

*Solbacka blir bara bättre och bättre
och modernare.*

*Under flera år har från
elevernas sida uttryckts önskemål
om en cafeteria
och om fritidslokaler
på skolans område.*

Och nu har det hänt!

Allt bättre och modernare Eleverna har fått cafeteria

Mässen har avdelats med en vägg bakom vilken cafeteria ligger. Den har döpts till Yxis efter förslag av Björn Olsson, 3b. Och via en nybyggd trappa kommer man från cafeteria till sällskapsrummen.

Invigningen skedde den 2 november vid en gemensam samlings i mässen. Invigningstalare var rektor Åke Josefsson, som också avslöjade det vinnande namnförslaget Yxis. Namnet får naturligtvis ses mot bakgrunden av att den stora "rökrutan" sedan urminnes tider heter Kaxis. Kapten Stig Eriksson redogjorde för de regler som gäller för lokalerna. Kvällsmålet serveras numera i cafeteria mellan kl 19 och 20.30 och eleverna kan själv välja passande tid. För städning och servering svarar eleverna själva.

Adjunkt Hans Norrman lämnade till direktör Sven Fredholm ett bidrag från föreningen Solbackapojkarna att användas för inredning av Yxis. Stort jubel och uppskattning från elevkårens sida.

På Yxis kan man bla köpa

godsaker, tidningar och tobaksvor. Fru Kerstin Wennerholm, som i många år drivit kiosken vid Solbacka, sköter nu cafeterialeden av Yxis. På eftermiddagar kan man där dricka en kopp kaffe eller en läskedryck.

I nedervåningens sällskapsrum finns en jukebox och ett fotbollsspel, som blivit mycket populärt. Många elever samlas på fritiden för att spela ett parti whist eller bridge eller bara för att prata en stund. Glädjen bland eleverna över de

nya lokalerna är givetvis mycket stor — tänk bara vad skönt att höst- och vintertid kunna ta sin cigarett inomhus. Och i jämförelse med det rökrum som uppläts på Reserven förra året är det här en klar förbättring.

Undertecknad vill passa på tillfället att på elevkårens vägnar få framföra ett tack till skolans ledning för de nya lokalerna och till föreningen Solbackapojkarna för deras generösa insats.

Ebbe

Klädmedveten Solbackaelev skapade exklusiv herrbutik

Look, Mr, heter stället och det, min herre, är faktiskt värt ett besök. Klädmedvetna unga män har naturligtvis helt klart för sig att vi talar om den trevna herrbutiken på Klarabergsgatan 35 i Stockholm. Men därför är det långt ifrån säkert att dessa klädmedvetna vet att ägaren av butiken är gammal Solbackaelev och heter Claes Beckman.

Claes gick på Solbacka 1946—1951 då han tog realen och där efter tog han de första lärospären på den väg som ledde till Look, Mr. Ett år praktiserade han nämligen på Max Hellmans väveri i Norrköping. Jobba fick han och förstlig beträning fick han också för jobbet nämligen en (1) krona timmen. Tala om lågvälönade! Pengarna räckte väl i alla fall till den dagliga tidningen och fikat och nästa etapp blev en konfektionsfabrik i Nässjö.

Efter detta var det dags att mer direkt prova på affärslivet och det skedde för Claes del dels hos Carl-Axels och dels hos NK. Enligt Claes mening blir man aldrig fullärd inom den här branschen och det hade han redan då klart för sig, så det blev fortsatt utbildning. Även den här gången blev det Norrköping och Lennings textilinstitut. Försäljning och inköp blev sista finslipningen innan Claes var mogen stå på egna ben och det lärde han hos Eric Skoglund i Stockholm — en av de fina hererkiperingarna i huvudstaden.

Så skrevs så småningom år 1964 och det var dags för unge

Claes Beckman bakom diskon, framför skjorthyllorna och innanför skytfönstret genom vilket man kan se rakt över Klarabergsgatan till stora Åhléns.

herr Beckman att bli sin egen. Det egna blev övertagandet av en affär på Regeringsgatan efter något år utökad med Look, Mr. För ungefärlt ett år sedan revs huset på Regeringsgatan och nu ägnar sig Claes enbart åt butiken på Klarabergsgatan.

Onekligen är Look, Mr en mysig butik med trevlig inredning, trevligt exponerade varor och trevlig betjäning — förutom Claes själv ytterligare två man. Och onekligen är Look, Mr en exklusiv affär, eller hur Claes?

— Ja, vi försöker med goda varor av en god kvalitet och till någorlunda goda priser. Men tyvärr är det ju så att satsar man helt på kvalitet blir priserna lite högre än i vanliga affärer. Fast Åhléns tvärs över gatan kompletterar oss bra.

Det där med exklusivitet innebär också att man inte skall gå till Claes om man är ute för att köpa serieproducerad konfektion eller vanliga, numera så populära jeans. Däremot kan man mycket väl gå in och i lugn och ro och till dämpad bakgrundsmusik diskutera något alldeles speciellt.

Den här rutiga blazern, som Claes Beckman håller fram, är det absolut senaste i herrmodeväg.

Utan extra kostnad beställer Look, Mr hem vad kunden än har

för önskemål. Fast då får man förstås vänta några dagar innan leveransen sker.

Fyndresor

Omkring 50 procent av varorna i butiken är av svenska fabrikat.

— Men, säger Claes, det finns fler butiker av den här typen i Stockholm och vill man konkurrera måste man hitta sådant som andra inte har.

Därför är det inte ovanligt att Claes Beckman ger sig ut på fyndresor och letar grejer. Ofta packas resväskorna upp på hotell i Paris, Zürich eller Milano — de platser som nu för tiden är ledande på herrmodet. England har sackat långt efter och ger mycket litet för den moderna mannen i dag.

En butik av det här slaget har till stor del stamkunder och Claes säger att det finns gott om herrar som varje år offrar både 6 och 7.000 kronor på sin garderob,

forts. på sid. 31

Solbacka Sport

Fina framgångar i fotbolls-DM

Hans Parnéus gör 1–0 i semifinalen mot Rosenborgsgymnasiet från Södertälje.

Solbackas skollag har i år som vanligt deltagit i skol-DM i fotboll och lyckats mycket bra. Laget har visat stort fotbollskunskap och en härlig fighting spirit, så med tanke på att många ur fyljarets lag tagit studenten har årets lag gjort en strong insats. Lagets medlemmar anser också att bejaklackarnas kraftiga stöd berytt mycket för framgångarna.

Första matchen gick på hemmaplan och motståndare var Värdinge folkhögskola som blev en "mensbit" för solbackiterna. Efter en match, där Värdinge-poikarna knappat kom in på Solbackas planhalva, blev resultatet 9–0. Målgörare: Jan Stalbring, 3, Hans Parnéus 2, Torsten Gyllin 2, Hans Isenius och Fredlund ett var.

Aven nästa match gick på hemmaplan och den här gången kom motståndet från Tomasgymnasiet i Strängnäs. Efter en något trevande start, då fö Strängnäs tog ledningen, började sedan målen dugga tätt i Strängnäsburén. Solbackalaget gjorde en gedigen insats med plus för Hans Parnéus och Jan Stalbring, som ställde till mycket besvär för de småväxta Strängnäsbackarna. 7–1 blev matchresultatet med följande målgörare för Solbacka: Per-

néus 3, Stalbring 2, Tomas Simonsson och Hans Isenius.

Med den segern stod Solbacka i semifinalen mot Rosenborgsgymnasiet från Södertälje — som slagit lokalkonkurrenten Blombackagymnasiet — och i Södertälje. Beslut fattades om att ett antal supporters skulle få följa med för att spelarna inte skulle stå utan det sedvanliga stödet från talkörer och hejklackar. En flott banderoll

(B-A-C-K-E-N).

gjord på Allén, visade var det bästa fotbollslaget ansågs höra hemma, andra elever bidrog med flaggor och supporterskaran utrustades med stencilerade utskrifter av skolans 18 vanligaste hejårsor.

Södertäljelaget visade betydligt bättre klass än de tidigare motståndarna och spelade en teknisk och hård fotboll. Solbacka lyckades emellertid, mest tack

vare ett starkt försvar med Bengt Wall som säker sista utpost, klara upp de mest svårartade situationer. När Hans Parnéus kunde Solbacka ledningen med 1–0 och sedan på en snygg frispark ökade till 2–0 var glädjen enorm. I mitten på andra halvlek reducerade Södertälje och när bara sekunder återstod av matchen lyckades Södertäljelaget slå in kvitteringsmålet.

Det var ett mycket tröttkört Solbackalag som kämpade i förlängningen, men sekunderna var inte på lagets sida den här gången. I de absolut sista sekunderna fick nämligen Södertälje sitt tredje mål och därmed segern.

En av Solbackas bästa spelare, Hans Parnéus, skadades i slutet av andra halvlek så svårt att han måste ersättas. Hade inte detta hänt är det mycket troligt att laget kunnat hålla undan med 2–1 till matchens slut.

Elbe

Jämna kamp i dust mot Grännaskolan

I mitten av september hölls de numera sedvanliga tävlingarna mot Grännaskolan. Det sedan två år etablerade utbytet med denna skola sker både vinter- och sommartid och den här gången stod friidrott, fotboll och handboll för flickor samt banskytte och lerduveskytte på programmet.

Ankomstdagens kväll var det underhållning i aulan varvid Johan Walin och hans popkamrater bjöd på valda delar ur repertoaren och Jari Laitinen improviserade på flygel över egen Gershwin tema. Efteråt var det dans på diskoteket.

Fin banderoll och Solbackaflaggor hos den rödstarka bejaklacken hjälpte inte i matchen mot Rosenborgsgymnasiet.

tensamlingar. Med tanke på de dåliga förutsättningarna får resultaten betraktas som bra.

Fotbollsmatchen blev inte så spännande som väntat. Hemmalaget tog redan från början kommandot och under kraftiga bifallsrop från hejklacken vann Solbackalaget med 2–0.

Skyttetävlingarna blev stora framgångar för Solbacka. I banskytte (200 m) för tremannalag vann vi med 51 poäng och i lerduveskytten, också för tremannalag, segrade Solbacka med 63–33. Det individuella lerduveskytet blev en intern Solbackaaffär.

Flickornas handboll vanns av Gränna med 5–3. Deras flickor spelade bra och var väl värdar segern.

Elbe

Resultat:

Längdhopp, pojkar:

- 1) Mats Kassholm, G, 5,68 m.
- 2) Peter Ohlsson, S, 5,22.
- 3) Klas Törnblad, G, 5,02.

Längdhopp, flickor:

- 1) Josefina Hjalmarsson, G, 4,02 m.
- 2) Eva Lundin, G, 3,93.
- 3) Charlotte Kirsebom, S, 3,64.
- 4) Åsa Ohlsson, S, 3,62.

Kula:

- 1) Törnblad, G, 11,96 m.
- 2) Stalborg, G, 11,62.
- 3) Larsson, S, 10,09.
- 4) Olsson, S, 9,31.

Löpning 67 m:

- 1) Mats Kassholm, G, 7,7 sek.
- 2) Alf Andersson, S, 8,0.
- 3) Peter Gulda, G, 9,0.

60 m, flickor:

- 1) Josefina Hjalmarsson, G, 8,7 sek.
- 2) Cecilia Fong, G, 9,2.
- 3) Elisabeth Petri, S, 10,0.
- 4) Åsa Ohlsson, S, 10,5.

Handboll, flickor:

Solbacka—Gränna 3–5.

Fotboll:

Solbacka—Gränna 2–0.

Banskytte, lag, 200 m:

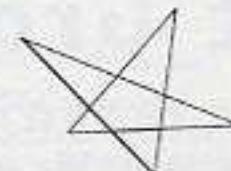
- 1) Solbacka (Ulf Boström 140, Hans Isenius 138, Mats Carnerup 133) 411 poäng.
- 2) Gränna (Forslund 126, Mellström 121, Liljestjärna 113) 360.

Lerduveskytte, lag:

- 1) Solbacka 63 poäng.
- 2) Gränna 33.

Lerduveskytte, individuellt:

- 1) Urban Kjellberg, S, 21 poäng.
- 2) Klas Holmberg, S, 21.
- 3) Lars Baalack, S, 21.

AB J. Hilding Hansons Mek. Verkstad

KUNGSSARA · VÄSTERAS

På ishockey i Södertälje

Den 5/11 gjorde en grupp solbackaelever en mycket uppskattad resa till Södertälje för att följa matchen Södertälje SK—Timrå. Det var huvudsakligen elever från elevhemmet Västerbo, som efter ett trevligt initiativ av Stefan Svensson och Anders Börjesson fick chansen att följa med. Kontakt togs med "myndighetspersoner" och klartecken gavs. Som ledare medföljde adj. Hans Norman.

Matchen spelades på Scania-rinken, som var välfylld. Redan innan resan startades, uppdelades gruppen i två läger, för och emot Södertälje. Det var med vissa förväntningar man intog

sina platser på läktaren. De båda lagen gjorde kanske inga toppprestationer, men det var trots allt en riktig och tempofyllt match. Efter vissa problem kunde dock Södertälje vinna med 5–3.

På hemresan gick naturligtvis diskussionens vågor höga, och norrlandsentusiasterna kom med många uppfinningsrika bortförklaringar, vilket möttes av ett visst gny från "Södertäljefansen". Någonting som man dock kunde vara eniga om var, att det var en väldigt trevlig utflykt och för den fortsatta vintern hoppas man allmänt på flera idrottsresor.

Berg

BESÖK

Engelsk internatskola på besök Vann friidrott men föll i fotboll

Ett tiotal grabbar med ledare från Denston College i England har varit på besök hos en del skolor i Sverige. Och en av de första helgerna under hösten besökte de engelska internatskoleeleverna Solbacka.

Representanter från Solbacka berättade om skolan och hos engelsmännen kunde man avläsa en viss avund när det talades om enkel- och dubbelrum. De engelska pojkena, som var i de övre tonåren, berättade nämligen att de engelska internatskolorna fortfarande använder sig av systemet med stora sovsalar.

I besöket ingick en del idrottssliga övningar. Friidrottstävlingarna omfattade 100 m, 400 m, 1 500 m, spjut, kula, höjd och längd samt stafett 4×100 m. Dessutom spelades en fotbollsmatch. Den bollsporten hör verkligen inte till de stora idrotterna vid Denstone och Solbackas ganska goda lag hade inga som helst besvär med att vinna med 8–0.

Att i stället inte friidrotten har några verkligt goda utövare på Solbacka framkom i dessa grenar. Gästerna var desto mer flyftade och spänstiga och noterade en stor viktoria. Särskilt fäste man sig kanske vid Paul Jones, som vann både 100 och 400 m samt verksamt bidrog till den engelska stafettsegern.

Efter denna trevliga kontakt mellan de båda skolorna hoppas man från Solbackas sida på fler utländska besök. Då får man bara hoppas att den gästande skolan inte har ett så stort Sverigeprogram att Solbackabesöket måste göras lika kort som Denstones.

Elbe

GORTHONS
Rederier
HELSINGBORG

Telefon 042/126080

Telegramadress: GORTHON

Också en avskedsgåva!

Att det finns en liten koloni gamla Solbackelevor på Sveriges Radio är väl känt för denna tidnings läsare vid det här laget. En av dessa gossar, Anders Wilhelmson, är inte bara chef för Dagens Ekoredaktionen, han är också generalsekreterare i den illustra sammanslutningen Brännvinsfrämjandet. Den 30 september kunde Anders som avskedsgåva till förra radiochefen Olof Rydbeck överlämna en liten flaska och dessutom nedanstående opus på ett papper. Om hr Rydbeck ännu gjort någon insats för främjandet är obekant i skrivande stund.

Brännvinsfrämjandet kallar härmad OLOF RYDBECK att tjänstgöra som sin FN-Ambassadör

Främjandet har som uppgift att med alla medel i Sverige och i världen sprida den svenska brännvinskulturen. Stora insatser har gjorts av Främjandets asienambassadör Olof Tolgraven, konsuln i Gröndal Pia Brandelius och Främjandets representant i Finland, Ralf Friberg.

Som vapen i sin kamp för gammal svensk dryckeskultur tilldelas O RYDBECK tre koncentrat av svenska örterbrännvin, varje prou nog för att smaksätta två till tre liter rent brännvin:

Besk, gjord på Malört, plockad i juli 1970 på Tjärö i Blekinge skärgård, äldst bland svenska brännvinskryddor.

Pors, gjord på löv och blommor från sjön Tisarens strand i Närke i augusti 1970; porsbrännvinet har en doft och smak av ursprunglig, trolsk kärräng, nyttjades av vikingarna för att skapa bärssärkaraseri.

Johannisört, det finaste Pericumextraktet, smaken extraherad uteslutande från blommor och pollen, hämtade i en skogsbacke öster om Hagbyjön i Årla, Södermanland, i september 1970; pericumbrännvinet sägs i folktraditionen kunna bota svår dysterhet.

Stora förhoppningar knyts till Edra insatser för folkrörelsen Brännvinsfrämjandet.

FAST GREPP

med

SLANGKLÄMMOR

i järnhandeln
hos biltillbehörsfirmor
på bensinstationer

Radio • TV

Grindbergs Radioaffär

MALMÖPING 0157/201 90

Auktoriserad service

Solbackapojkar . . .

forts. fr. sid. 7

Melcher i chefsstol

Under år 1960 övertogs Thors-ten Ekströmers son Melcher ledarskapet för AB Fogelfors Bruk. På produktionssidan hade samarbetet med den kände danske arkitekten Ole Helweg tagit form i en helt ny hustyp, de s k Flora-husen.

Genom detta nytänkande som synkroniseras med en snabb produktionsomläggning kunde de nya hustyperna premiärvisas i Kallinge redan våren 1960.

Agenturerna ersattes efter hand med egna Fogelforskontor, och utbildningen av säljare på kontoren påbörjades.

På produktionssidan hade arkitektkontoret byggs ut. Nya idéer prövades. Fagelfors kunde år 1966 som första svenska företag presentera "Den svenska folkvillan".

Sedan Fagelfors-fabriken blivit för trång, tillkom en systefabrik i Kallinge. 1964 bildades AB Kallinge Träindustri och tillverkningen av kökssnickarier och garderober flyttades dit.

När AB Kallinge Träindustri byggdes, siktade man på en års kapacitet av 30.000 skäpsenheter. 1969 var det redan dags att

bygga ut för en produktion av 50.000 skäpsenheter.

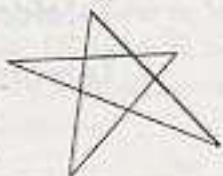
AB Kallinge Träindustri levererar också sitt sortiment för återförsäljning hos ett 30-tal byggmaterialhandlare företrädesvis i södra Sverige.

I Kallinge liksom i Fagelfors pågår ständigt ett utvecklingsarbete med sikte på utformning av bänkar och skåp för morgondagens kök.

Småhusmarknaden växer långsamt. Det är klokt att räkna med att den kommer att hårdna. De stora byggföretagen planerar och producerar hela småhusområden. En viss överkapacitet i småhusfabrikationen kan också befaras.

Fogelfors riktar nu de tekniska och kommersiella resurserna mot alltmer nyckelfärdiga hus.

Ett speciellt bolag — Fogelfors Bruks Byggnads AB — bildades den 1 jan. 1969 och arbetar nu fram grupphusbebyggelse på flera områden i syd- och mellansverige.

Solbackaminnen i smått

av C-G Wrangel

C-G Wrangel berättar här nedan ett par minnen från sin Solbackatid. Det är bara ett par historier, men det hela blir ju inte sämre för det. Kanske kan hans historier bli inledningen till en lång rad minnesbilder. Det är ju inte så få elever som under åren upplevt Solbacka och var skulle alla deras minnesanteckningar publiceras om inte i Solbacka-Tidningen.

* * *

EFTERSOM jag gått på Solbacka sedan 1963 borde jag ha ett stort förråd av historier om lärare och elever, men dessvärre — eller kanske dessbättre — har jag glömt de flesta. Men ett par kan jag relatera.

NÄR JAG hade avancerat till 3rd hösten — 65 bodde jag på Södra Gymnastiken tillsammans med en kille, som hette Stefan, och en som kallades L-E. Som pater hade vi magister C. Han hade den lilla ovanan att titt som tätt komma och kolla att lyset var släckt på kvällen.

En kväll kom mag C, vi hörde honom gå igenom de andra rummen efter vägen. Vi låg och väntade i andlös spänning, trots att vi hade släckt. Plötsligt öppnades dörren och först syns magister C:s huvud, sedan hela han inne i rummet. Han står där i mörkret och ser på oss armräddade varelser.

SÅ MUTTRADE magister C något om att ljuset skulle vara släkt på kvällen, varefter han gjorde en helomvändning, tände ljuset och gick ut. Vi låg fortfarande tysta och väntade. Och fem minuter senare rycktes dörren upp och en mycket uppriktad stämma ljuder: Vem i helvete har tänt ljuset.

*

EN SPORT som vi grabbar utan rökintyg ägnade oss är var att på en 10-minutersrast hinna ut i bushen och ta ett bloss. Det var på den tiden rådet fortfarande var på hugget — jag vill minnas att det var Fryges råd, som satt det året. Nå, så småningom upptäckte naturligtvis rådisarna vad vi höll på med och vi var väl 10 stycken som torskade dit.

VI BLEV kallade inför rådet, vi 10 plus ungefär 30 till. Efter lång väntan anmodades vi att komma in, en i taget. Jag kom in som fjärde man, tror jag. Rakt fram satt Frygge med de andra rådisarna runt om.

STÅ I GIVAKT med händerna utefter sidorna, så någon och så började det med att 1:e Q redogjorde för anklagelsen. I mitt fall rökning "fjärde resan", med andra ord ganska allvarligt. Dommen meddelade 1:e Q; 6 lördagar och söndagar de första två resorna, 12 lördagar och söndagar för tredje resan och, eftersom det här var fjärde, 12+6 lördagar och söndagar. Det blev 18 lördagar och söndagar det!

STRAFFET VAR HÄRT, men man trivdes. Ty mycket fick vi elever stå ut med, men kul hade vi, medan det ännu fanns något kvar av den gamla Solbackaandan.

En söndag på Grönland
forts. fr. sid. 10

ser ut över boplatsen, viken, isbergen. Kvällssolen börjar rödfärga allt. Detta ser jag och hör ett fruktansvärt oväsen bryta ut. Avgrundvrål studsar mellan bergen. Hundarna får sin halvveckoutfodring. I det svaga ljuset ser jag att några slitt sig, fler gör det och en förvirring av

ljud och rörelse böljar fram runt en man som förtvivlat söker värja sig genom att slunga stycken av torkad fisk i vida bågar kring sig.

Solen drar sig bakom ett berg i ett isigt töcken. Det känns kallt.

VI HAR FLYTTAT!

**GÖRAN LINGMARK
REKLAM- & ANNONSBYRÅ AB**

GLOBE-consult Försäljnings AB

NYA ADRESSER och TELEFONNUMMER

Stockholmskontoret:	Box 45110 104 30 Stockholm 45
Telefoner:	08/11 3575, 11 51 81, 10 48 91, 10 45 16, 10 48 57
Angelholmskontoret:	Järnvägsgatan 8 262 00 Angelholm
Telefoner:	0431/156 10, 156 50

Klädmäveten . . .

forts. fr. sid. 25

— Fast idelet ur affärsynpunkt vore ca 100 kunder som satsade omkring 5.000 per år. Därmed är inte sagt att vi bara satsar på sådana kunder. Vi är lika glada om någon bara för en enda gång kommer in och köper en slips eller ett par strumpor.

Och på tal om garderob till sist. Hur skall vi karlar vara klätta i år?

— Just nu, säger Claes, skall det vara storrutiga blazers med enfärgade byxor och ribbstickade polotröjor. Eller enfärgade blazers med rutiga byxor. Och till detta bärskjorta och slips.

Så nu vet vi hur vi skall se ut för att vara moderna. Snyggt är det, men lättar plånboken gör det också.

Så var det måndag igen

Detta fotografi, som inlämnades föregående läsår, skildrar "Solbackamorgonen så som den ter sig för den måndagströtte Solbackeleven". Nu när vintermörkret sänkt sig över oss, känner vi väl lite till mans en viss ovilja för att kliva upp om morgnarna. Och ska sanningen fram är det nog inte bara måndagarna som börjar med hatblickar mot den stackars väckarklockan. En tur i oturen är väl att dessa djävulska tingestor många gånger är av plåt, och att det snarare är händerna som demoleras, än väckarklockorna. Väckarklockskontot hade säkert blivit betydande annars

Den uppmärksamma läsaren känner säkert igen bilden från fotävlingsbilderna i förra numret. Därmed är fotografen avslöjad.

